

Diplomová práce

Dostavba městského bloku

u centru Opavy

Bc. Matěj Kulhavý

Ateliér Rothbauer

ls 2019

„Zdá se, že existuje něco jako obecný image každého města. Ten se bude do značné míry krýt i s vizemi jednotlivců. Možná se ale jedná o celou sérii image* města, které vždy sdílí určitý významný počet občanů. Takový skupinový image* je opravdu nutný, jestliže má jednatel v rámci svého prostředí úspěšně jednat a spolupracovat s lidmi. Každý individuální obraz je svým způsobem unikátní a má jiný obsah.“*

Lynch (2004, s.46)

**image- psychický otisk reality subjektivně přepracovaný do formy dojmu, obrazu skutečnosti (akademický slovník cizích slov, Academia, Praha 1998)*

OBSAH

základní informace o městě,
lokalizace řešeného území
fotodokumentace

ANALYTICKÁ ČÁST

historie městské památkové zóny Opava	19
městská struktura	21
mapa hodnot, funkční využití parteru	23
vlastnictví, územní plán	25
doprava, dostupnost MŠ	27
historie prostoru za Slezankou	29
SWOT analýza	33
Shrnutí analýz	35

NÁVRHOVÁ ČÁST

Urbanismus

koncepce urbanistické hmoty	39
funkční využití, širší vztahy	41
axonometrie	43
návrhová situace	45
podzemní parkování	47

Knihovna

koncepce, konstrukční a materiálové řešení	49
půdorysy	51
řezy	59
pohledy	71

Mateřská škola

koncepce, konstrukční a materiálové řešení	79
půdorysy	81
řezy	83
pohledy	85

DOKUMENTY, ZDROJE

ZÁKLADNÍ INFORMACE O MĚSTĚ

OPAVA

Opava je statutární město v Moravskoslezském kraji a žije zde přibližně 57 tisíc obyvatel. Kdysi byla centrem Opavského knížectví a v letech 1742 až 1918 hlavním městem rakouského, resp. českého Slezska se zemskými úřady. Opava byla a je považována za metropoli Slezska

a je jedním z nejvýznamnějších měst Moravskoslezského kraje. Názvy institucí, které zde sídlí, jako Slezská univerzita, Slezské divadlo nebo Slezské zemské muzeum napovídají, že jsou v Opavě na svůj historický odkaz patřičně hrdí.

Město se nachází v nadmořské výšce 257 m.n.m. a jeho katastrální výměra je 90,61 km². Je rozděleno do 9 obvodů a 15 obecních částí.

Opava leží na území historického Slezska, v mírně zvlněné otevřené krajině severně od pásma Nízkého Jeseníku, tzv. Opavské pahorkatině, osu území tvoří řeka Opava (levobřežní přítok Odry). Město je situováno v rovině na pravém břehu řeky, terén je lehce zvlněn s mírným sklonem k řece, v severní části převažuje rovinatý ráz, na západě se pozvolna vyvyšuje a na jihu stupňovitě padá do údolí Moravice.

MĚSTO

Město je část okresního města Opava, kterou tvoří katastrální území Opava-Město (německy Troppau-Stadt). Jedná se o historickou centrální část města, základní sídelní jednotku Opava-střed, která je nerovnoměrně ze všech stran obklopena opavskou částí Předměstí (k. ú. Opava-Předměstí).

Celá část Město spolu s několika dalšími částmi města patří k centrální oblasti města Opavy, která se nečlení na samosprávné městské části, ale je spravována přímo zastupitelstvem a magistrátem města.

1930	1970	1991	2001	2011	2018
6429	3031	7937	7902	2945	4482

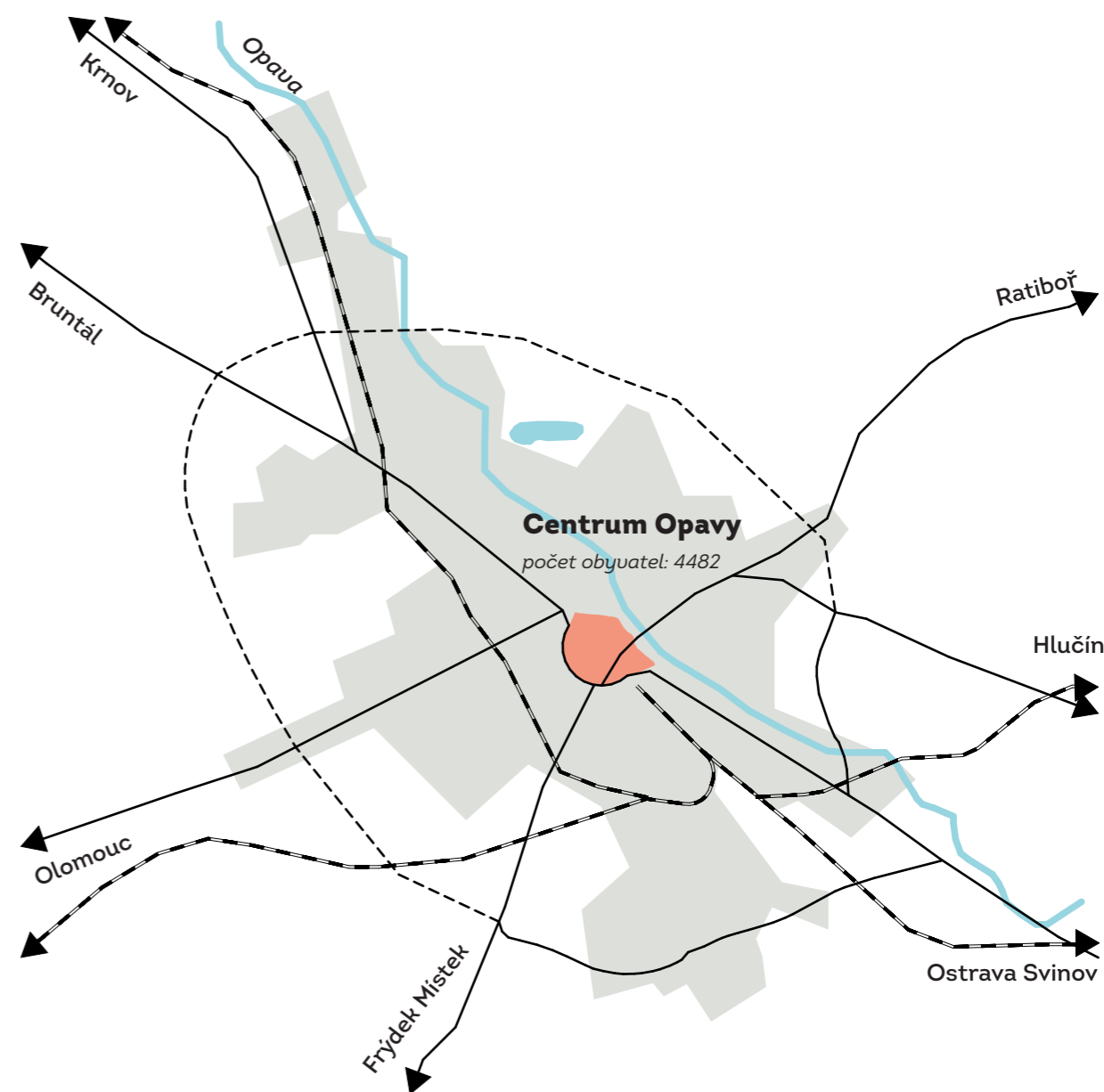

úvoj počtu obyvatel v městské části Opava město

OPAVA

Moravskoslezský kraj
sídlo okresu Opava
počet obyvatel: 57 019
rozloha 90,61 km²

LOKALIZACE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

ANALYTICKÁ ČÁST

Předmětem analytické části je historická centrální část města, katastrální území Opava-Město. Důraz je kladen na oblast kolem řešeného bloku v návrhové části.

NÁVRHOVÁ ČÁST

Městský blok se nachází v jižní části Horního náměstí a je dále vymezen ulicemi Ostrožná, Popská a náměstím Rybí trh. Dominantami Horního náměstí je radnice s Hláškou a Slezské divadlo. Rybím trhu dominuje konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie.

Severní část bloku je do Horního náměstí uzavřena obchodním domem Slezanka, který je na základě výsledku z analytické části bourán.

Lokalizace řešených částí

--- analytická část

▨ návrhová část

úvodní mapa

náměstí:

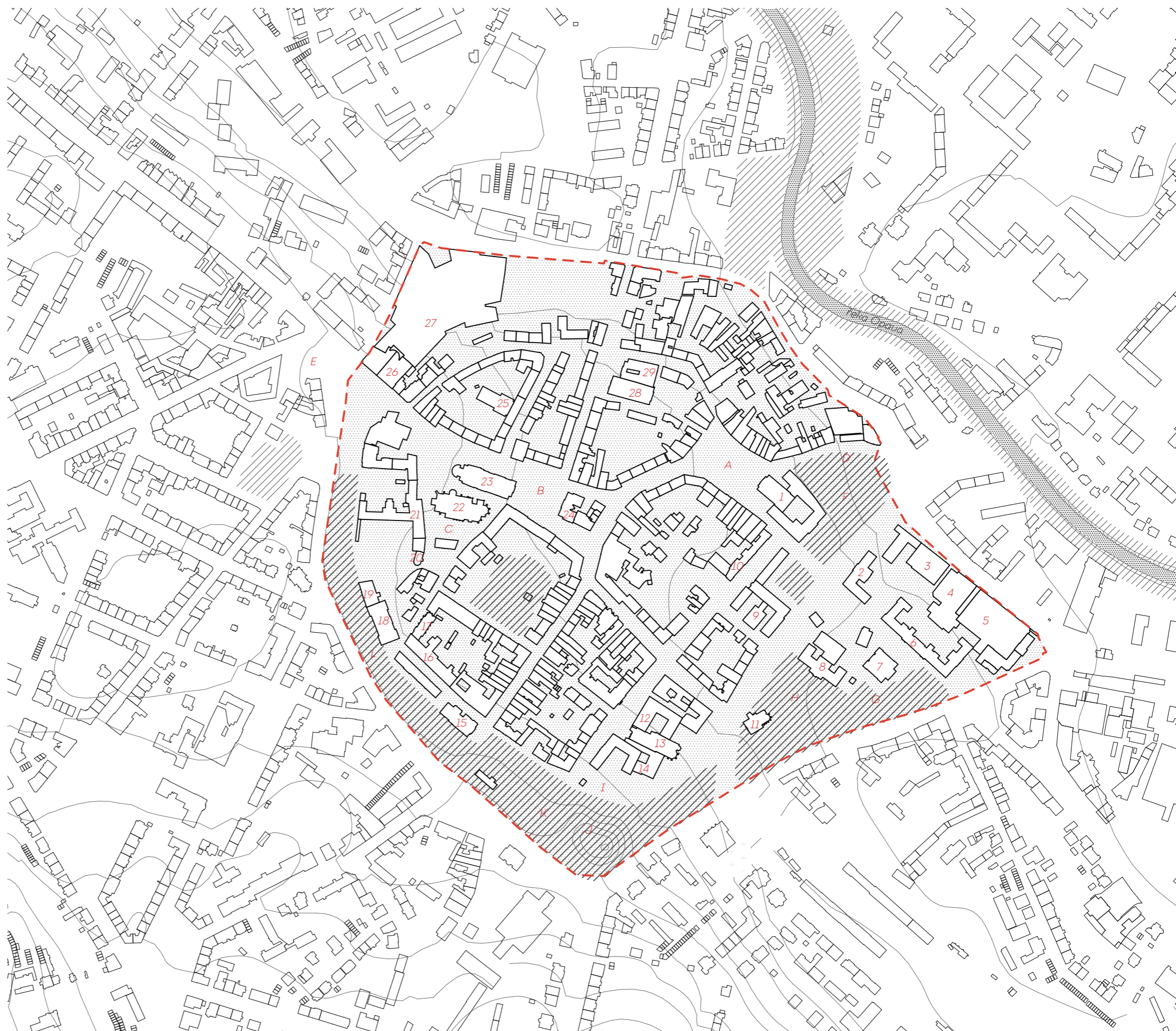
A - Dolní náměstí, B - Horní náměstí, C - Rybí trh,
D - Náměstí Osuoboditelů, E - Náměstí republiky

plochy zeleně:

F - Janáčkovy sady, G - Sady u Muzea, H - Smetanovy sady,
I - Uniiverzitní zahrada, J - Ptačí urch, K - Sady Suobody,
L - Duořákovy sady

újznamné objekty:

1 - kostel sv. Vojtěcha, Zemský archiv, 2 - VOŠ, 3 - plavecký bazén,
4 - sportovní hala, 5 - zimní stadion, 6 - Mendelovo gymnázium,
7 - Slezské zemské muzeum, 8 - SŠ průmyslová a umělecká,
9 - katastrální úřad, 10 - finanční úřad, 11 - kostel sv. J. Křtitele,
12 - Slezská univerzita, 13 - kostel sv. Ducha, 14 - Minoritský klášter,
15 - Obecní dům, 16 - Církevní konzervatoř, 17 - kostel Pouýšení sv.
Kříže, 18 - SŠ zdravotní, 19 - základní škola, 20 - kostel sv. Alžběty,
21 - Dětský domov, 22 - konkatedrála Nanebevzetí P. Marie,
23 - Slezské divadlo, 24 - radnice s Hláskou, 25 - kino Mír,
26 - OD Breda, 27 - OC Breda & Weinstein, 28 - kostel sv. Václava,
29 - Dům umění

pohled na Hlásku, severní část náměstí

pohled na Slezanku z Horního náměstí

ulice Ostrožná

ulice Rybí trh, pohled na vztah budou konkatedrály, divadla a Slezanky

ulice Popská

pohled na Slezanku z unitroblou

pohled na Hlásku z unitroblou

pohled na záda domů sousedících s ulicí Ostrožná

napojení Horního náměstí na ulice Mezi Trhy, Ostrožná a Hrnčířská

záda městských domů ve unitroblou

nevyužitý unitroblok za Slezankou

Slezanka sousedící s Konkatedrálou Nanebevzetí Panny Marie, Slezským divadlem

Analytická část

HISTORIE MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ ZÓNY OPAVA

Městská památková zóna Opava se nachází v historickém území, které bylo dříve vymezeno hradebním okruhem. Pravidelný, téměř kruhový tvar původní fortifikace je deformován současným uličním systémem.

18. STOLETÍ

Pro charakter místa a jeho vývoj mělo velký význam dlouhodobé sevření hradebním okruhem. Po likvidaci tohoto opevnění v 18. století bylo uvolněné místo využito pro umístění výrobních a průmyslových areálů v části severní a k založení městských sadů v části jižní. Takto založený pás zeleně, který byl v celém následném období respektován, přispěl k zachování historické sídelní struktury v území MPZ.

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA A POVÁLEČNÉ OBDOBÍ

Průmyslové a výrobní areály v severní části vytvořily přirozenou bariéru extenzivnímu rozvoji historického jádra s možnými potencionálními negativními dopady, což se pozitivně projevilo zejména v období po 2. světové válce, kdy velká část objektů byla vybombardována nebo silně poškozena. Mimo jiné i díky těmto limitům území došlo k obnově zástavby v historické stopě, byť za použití současných architektonických výrazových prostředků. Pozitivní na poválečném vývoji je skutečnost, že naprostá většina objektů respektovala výškovou hladinu a blokový charakter zástavby. Jako negativní lze hodnotit porušení historických uličních čar v severní frontě Horního náměstí a v prostoru ulice Mezi trhy.

70. LÉTA

Další negativní dopady přinesla do území zástavba ze 70. let 20. století a z doby pozdější. Došlo k narušení výškové hladiny – severní fronta Horního náměstí, objekt č. p. 143, 144, 145 a 105, k umístění solitérních bodových objektů, viz ul. Pekařská, bytový dům č. p. 167, k umístění hotelu Kamyšín (dnešní Koruna) v exponované poloze ul. U Jakařské brány (mezi nám. Republiky a Horní náměstí, kdy došlo k narušení historické stopy zástavby a k vytvoření nekvalitního urbanistického prostoru.

SOUČASNOST

I přes některé negativní aspekty lze MPZ Opava charakterizovat jako významnou památkovou lokalitu s dochovanou urbanistickou strukturou, s významnými archeologickými stopami, s I národní kulturní památkou a 69 kulturními památkami zapsanými v ústředním seznamu kulturních památek ČR. Historický význam místa vycházející z 12. století, poznamenaný bouřlivým vývojem stavebním, správním, politickým i nacionálním se odráží v genu loci místa.¹

¹ Opava- Program Regenerace Městské památkové zóny, (2013, s.13), zpracovatel: Odbor hlavního architekta a územního plánu Magistrátu města Opavy

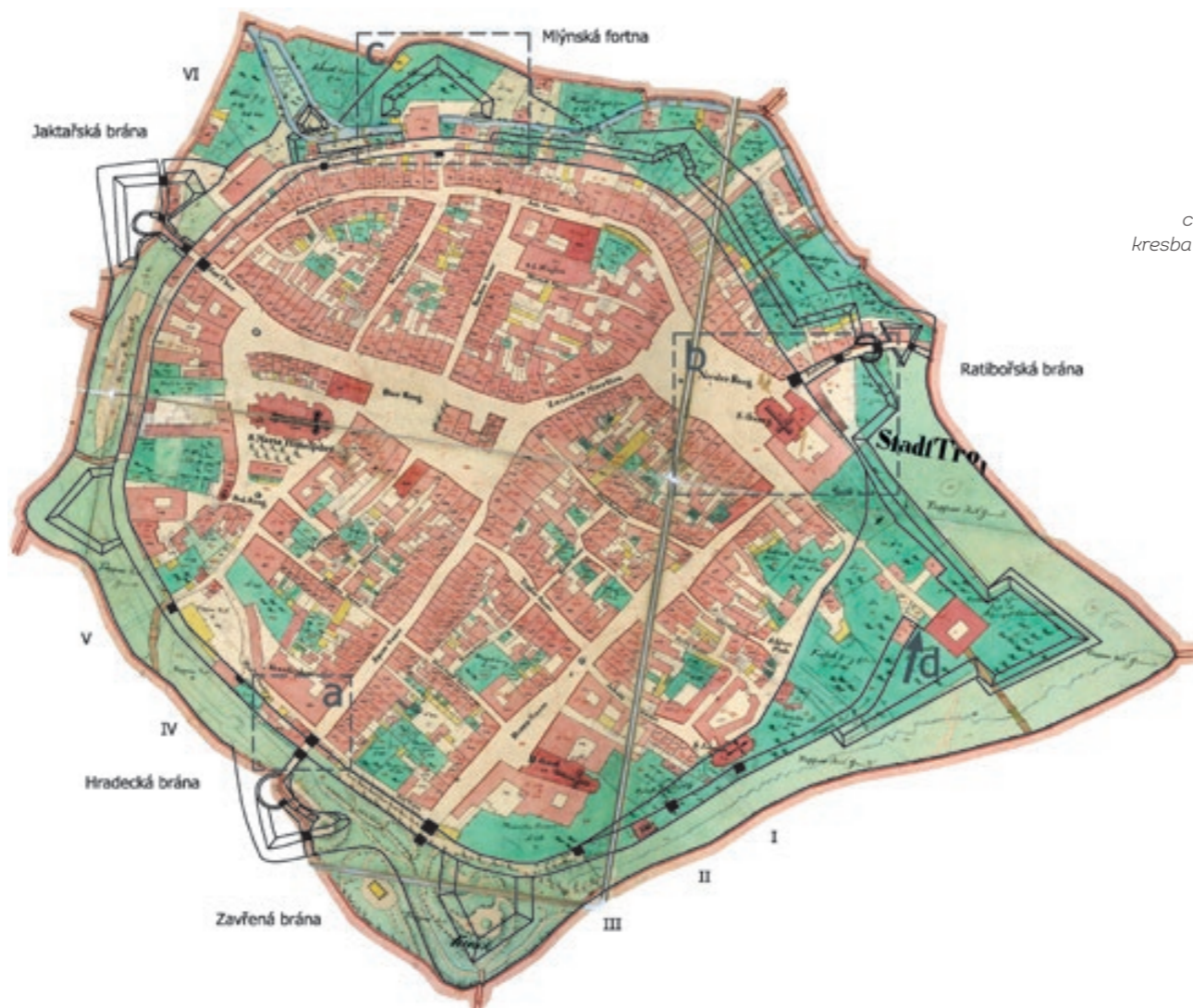
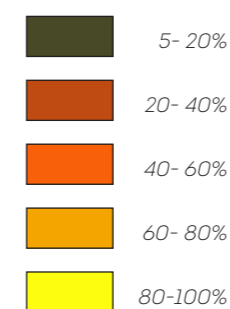

Schéma opevnění města kolem 1800 (1)

celkový pohled na město kresba ze 2. poloviny 18. století (2)

Císařovy otisky 1826-1843 (3)

Míra zničení budov u centru 1945 (4)

Ortofotomapa současnost (5)

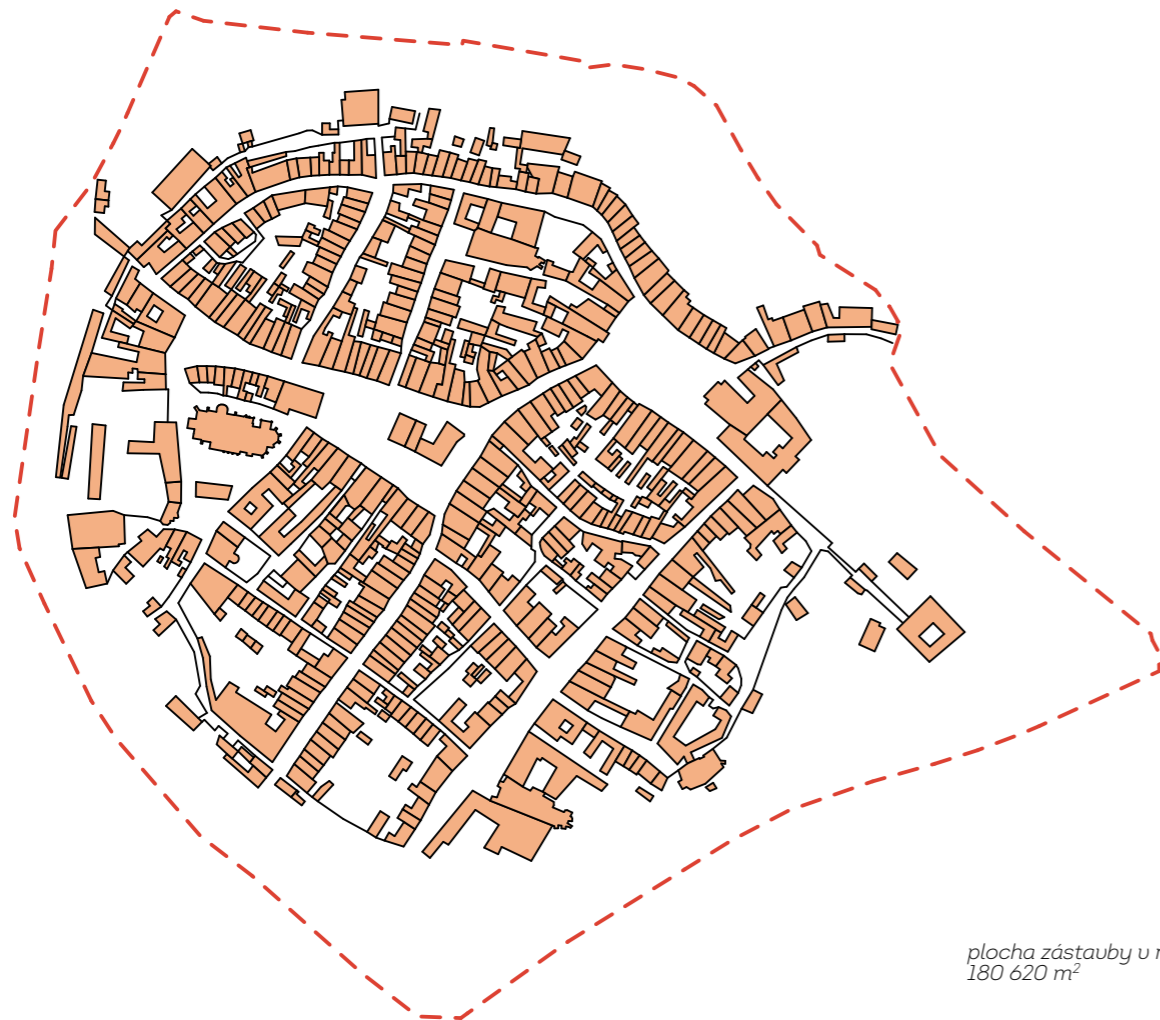

plocha zástavby u roce 2017
141 165 m²

Nolliho plán
veřejný prostor

plocha zástavby u roce 1938
180 620 m²

- historická zástavba
- heterogenní městská zástavba
- zástavba občanské vybavenosti

mapa hodnot

	městská památková zóna		kulturní památka, pozitivní dominantanta
	městský kompoziční prvek		kulturní památka
	národní kulturní památka		negativní dominantanta

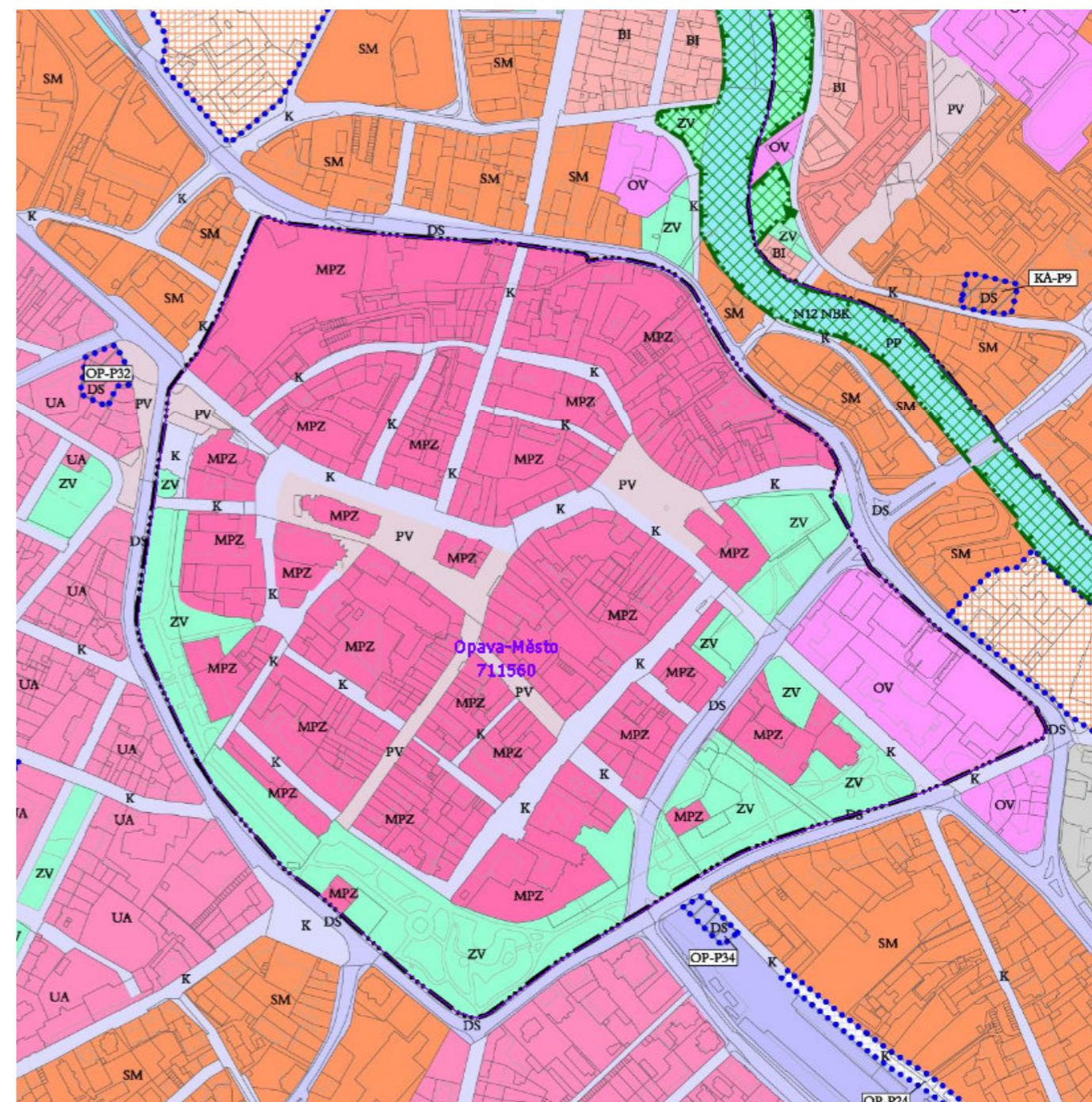
funkční využití parteru

	stravování		kultura
	potraviny		banky
	ostatní obchody a služby		

ulastnictví

	město		cirkve
	Moravskoslezský kraj		fyzické a praunické osoby
	stát a jeho organizace		

územní plán

	veřejné prostranství		veřejné prostranství zelené veřejné
	smíšené obytné, městské památkové zóně		plochy dopravní infrastruktury
	komunikací		občanské vybavení veřejné infrastruktura

doprava

	silnice I. třídy		pěší zóny
	silnice II a III. třídy		parkoviště
	místní komunikace II. třídy		cyklistická a pěší
	místní komunikace III. třídy		zastavky MHD
	pěší + MHD		

Dostupnost MŠ

	materšské školy		docházková vzdálenost 400m

HISTORICKÝ VÝVOJ PROSTORU ZA SLEZANKOU

Opava patří k nejstarším městům u nás. Počátky města se počítají od r. 1224, kdy král Přemysl Otakar I. potvrdil opavským měšťanům privilegia.

Od počátku byla Opava nějakým způsobem hrzena vůči svému okolí. Nejprve se snad jednalo o pouhý příkop s valem, ale od 40.-50. let 13. stol. se začíná s budováním městských hradeb, zřejmě v té době již kamenných. Nejstarším prostorem ve městě bylo Horní náměstí, k němuž brzy přibýlo náměstí Dolní a obě byla spojena ulicí Mezi Trhy. V první čtvrtině 13. stol. po vybudování opevnění byl půdorys města doplněn o ulici Na Valech a Solnou, za kostelem P. Marie bylo založeno třetí (nejmenší) opavské tržiště – Rybí trh. Vývoj vnitrobloku za Slezankou úzce souvisí s vývojem Horního náměstí, ulice Ostrožné a Rybího trhu, které patří k nejstarším ve městě a které spolu s ulicí Popskou vnitroblok vymezují. Zatímco zástavba Horního náměstí i ulice Ostrožné se v minulosti příliš neměnily a tvořily ji obytné domy na dlouhých úzkých parcelách (na Horním náměstí mezi ně patřila i budova radnice), jejichž zadní trakt, zastavěný především hospodářskými a provozními objekty (až do 19. stol. většinou dřevěnými), zasahoval do vnitrobloku, část přiléhající k Rybímu trhu prošla zajímavým vývojem.

Rybí trh je jedním (nejmenším) ze tří opavských náměstí a byl zastavěn již od středověku. Od počátku se nazýval Smolný trh (Pechring), protože se zde prodávala smůla pro opavské právovárečné domy, později se zde o Vánocích prodávaly ryby (odtud také název Rybí trh). Jedná se o malé trojúhelné náměstí, nejmenší se středověkých tržišť, od hlavního náměstí odděleno hmotou farního kostela, kolem až do r. 1789 hřbitov s kaplí sv. Michala (vyhořela r. 1758). Kolem náměstí nebylo nikdy příliš mnoho klasických městských domů. Západní frontu tvořila komenda řádu německých rytířů s řádovou kaplí sv. Alžběty a byty farního duchovenstva, dále zde byla městská pěchotní a jízdní kasárna, pivovar, uprostřed náměstí stál tzv. kostelníkův dům (nejstarší opavská škola, připomínána snad již v 70. letech 14. stol.). Pouze východní strana, která nás v souvislosti s vnitroblokem zajímá, byla ve středověku zastavěna měšťanskými domy. Protože na Rybím trhu byly usazeny zejména střední vrstvy právovárečnicků a řemeslníků, nemůžeme příliš počítat s celozděnými domy, zřejmě převažovaly domy dřevěné, hrázděné nebo jen částečně zděné. Víme, že na Rybím trhu byly tři právovárečné domy, které měly zřejmě zděné sklepy. Východní frontu náměstíčka tvořila do r. 1689 řada 9-10 měšťanských domů. V r. 1689 město vyhořelo (bylo zničeno 321 domů, farní kostel, komenda řádu německých rytířů a kaple sv. Alžběty na Rybím trhu).

V r. 1707 si spáleniště vybrala opavská měšťanka Justina Tomášová ke stavbě sirotčince u sv. Michala, na níž věnovala své peníze. Sirotčinec (či sirotčí špitál) byl pojmenován podle blízké kaple sv. Michala a jeho stavba byla dokončena v r. 1709. Skoro současně byl hned vedle (na druhé straně Almužnické ulice, v místech dnešní fary) postaven městský špitál sv. Josefa, později tzv. Friedenthalův špitál s chudobincem (byl zde až do poč. 20. stol.).

Sirotčinec sv. Michala měl původně půdorys písmene L (podél ulice Almužnické a Rybího trhu), později byla na straně náměstí přistavěna hospodářská budova. V průčelí do náměstí byla malá věžička. V zadním traktu, do vnitrobloku, byla velká zahrada a hospodářské zázemí. 13. března 1787 sirotčinec zrušen.

13. března 1787 sirotčinec zrušen. Hned na to, 21. července 1787 koupil dům v dražbě za nejvyšší nabídku 1560 zl. Karel Czeike z Badenfeldu. Badenfeldové byli bohatým obchodnickým rodem, v r. 1771 byli povýšeni do šlechtického stavu. kromě textilní manufaktury v Opavě vlastnili také několik bohatých velkostatků, např. Fulnek či Slezské Rudoltice. Dům, který koupili v Opavě, měl zřejmě sloužit jako jejich městské sídlo a budovu, která dříve sloužila jako sirotčinec, přestavěli pro potřeby pohodlného bydlení. Přestavba začala zřejmě již v r. 1787 nebo krátce po něm a k jejímu dokončení zřejmě došlo před r. 1820, kdy zde v době Opavského kongresu bydlel hrabě Golovkin z družiny ruského cara. Badenfeldové dům přestavěli tak, že k existujícímu půdorysu L přistavěli další 2 křídla, takže vznikla čtyřboká budova s vnitřním nádvořím, připojili hospodářskou budovu, takže vzniklo delší křídlo podél náměstí.

Jihozápadní strana Horního náměstí s budovou bívalé radnice uprostřed, v pozadí městské divadlo, počátek 20. stol [1]

Renesanční podoba radnice, ustup do ulice Radniční, kolem 1582 [2]

OPAVA — Horní náměstí a městské divadlo
Slezské divadlo po požáru v roce 1909 [3]

Nároží Horního náměstí s ústím Ostrožné ulice, kolem 1910 [4]

Nároží Horního náměstí s ústím Ostrožné ulice, kolem 1910 [5]

Do vnitrobloku stále zasahovaly zadní trakty domů na Horním náměstí a Ostrožné ulici (na severu a východě), na západní straně byl prostor formován badenfeldovským domem a městským špitálem, na jihu sporadickou zástavbou převážně obytných a provozních budova na ulici Popské. Celý areál byl rozdělen dvěma rovnoběžnými ulicemi, kolmými na Horní náměstí. Jednalo se o ulici Radniční, vedoucí kolem radnice, a ulici Pivovarskou (později Poštovní). Na ulici Radniční kolmo ústila ulička Almužnická mezi městským špitálem a badenfeldovským domem.

V r. 1871 koupila dům Kongregace Dcer Božské lásky, která zde zřídila Mariánský ústav pro bydlení a vzdělávání chudých dívek. Před otevřením ústavu sestry dům adaptovaly pro pohodlné bydlení i všechny ostatní činnosti. V r. 1887 pak nechaly přistavět boční křídlo s kaplí. Poté, co přestala budova dostačovat, odešla kongregace v r. 1907 z Rybího trhu do nové budovy na Kylešovském kopci.

V r. 1909 se majitelem budovy stalo město Opava a bývalý mariánský ústav adaptovala pro potřeby Wučňovského domova spolku Nordmark. Kromě domova sem byla umístěna také knihovna I. Rakousko-slezského německého knihovního spolku (v 1. patře), městský domov péče o mládež pro zanedbané chlapce, dívčí a chlapecký útulek Ženského vzdělávacího spolku. Současně byl v té době zrušen sousední Friedethalský špitál (na místě dnešní fary), budovy byly zbořeny a na jejich místě postaveny 2 obytné domy (jeden z nich vlastnil lékař a byla zde i lékařská ordinace).

15. ledna 1921 byla německým lidovým knihovním spolkem založena německá městská knihovna a umístěna do 1. patra domu na Rybím trhu 4. V r. 1930 byla knihovna přestavěna. Čítárna byla přestropena novým stropem a vyzdobena freskou Rozsévače od Paula Gebauera.

Zástavba vnitrobloku zůstala beze změn až do 2. světové války, k větší stavební akci došlo v r. 1931, kdy byla za budovu knihovny postavena měnirna elektrického proudu podle plánů opavského stavitele Ericha Geldnera. V r. 1942 plánovali Němci celý vnitroblok asanovat a téměř celou plochu měla zaujmout budova nové, monumentální radnice. K realizaci těchto plánů nakonec nedošlo.

Válečné události ale podobu vnitrobloku razantně změnily. Ačkoliv jen menšina budov byla zničena natolik, že by byla nutná jejich demolice, byl celý vnitroblok srovnán se zemí a dlouhou dobu zde zůstalo prázdné místo. Teprve v 50. a 60. letech 20. stol. byl většina proluk v jádru zastavěna. Horní náměstí získalo nový ráz – byly postaveny vícepodlažní domovní bloky s plochými střechami, přestavěno divadlo, pouze západní strana, přiléhající k vnitrobloku, nebyla dlouho uzavřena. K její zástavbě restaurací Slezanka došlo až poč. 70. let. Bývalý Mariánský ústav byl v r. 1948 změněn na divadelní studio Divadla Zdeňka Nejedlého, které zde spolu s maskérnami, kostymérnami a rekvizitárnami bylo do nedávné doby.¹

¹o.s. Za Opavu, Romana Rosoua, Central Opava, Slezanka, 02.10. 2007

presbytář farního kostela s opěrným pilířem a JZ strana Rybího trhu, kolem 1900 [6]

průhled bývalou Poštovní ulicí směrem k Hornímu náměstí, 1930 [7]

průhled bývalou Radniční ulicí směrem k Hornímu náměstí, 1930 [8]

BUDOVY

SLEZANKA

Budova podle návrhu Josefa Kriskheho vznikla v letech 1966–1972 na místě historických měšťanských domů a opavské radnice, jejichž vybombardovaná torza byla zbourána po druhé světové válce.³

Slezanka byla postavena jako obchodní a společenské centrum Opavy. Je v majetku města a obchodního družstva Tempo. Její prostory jsou z části využívány pro obchody se smíšeným zbožím a z části pro kanceláře a další jejich významná část je prázdná využívána městem pro krátkodobé především kulturní akce.

Budova netrpí zjevnými technickými problémy. Její prostory jsou dobře upravitelné a využitelné. Zároveň ale má několik charakteristik, které její budoucí využití a v podstatě i smysluplnost zásadně ovlivňují.

- jedná se o dvoupodlažní stavbu na hlavním náměstí (vyjma čtyřpodlažní nároží)
- většina přízemí budovy nenavazuje na okolní terén a budova je tak těžko přístupná
- stavba určuje přístupy do vnitrobloku
- hloubka její dispozice je pouze 12 metrů⁴

DIVADELNÍ KLUB

Divadelní klub je historická budova, jejichž hodnota spočívá především v její paměti. Objekt je využíván pro vedlejší provozy Slezského divadla. Dle technických průzkumů je dům v katastrofálním stavu a nevyhovuje nárokům současných provozů. Zároveň se ale jedná o masivní zděný dům, který prošel a může nadále procházet přestavbami.⁴

MĚNÍRNA ELEKTRICKÉHO PROUDU

Kulturní nemovitá památka

Technologické zařízení napájelo stejnosměrným proudem mezi lety 1931 a 1985 městské dráhy, které se na Horním náměstí křížily. Tramvaje začaly jezdit v Opavě již roku 1905. Po rozšíření trati byla ke stávající měnirně na ulici Krnovská přidána právě měnirna na Rybím trhu. Autorem stavby s klasickým funkcionalistickým tvaroslovím byl Erich Geldner.³

³Průvodce architekturou Opavy - Národní památkový ústav v Opavě

⁴dokument Víze za Slezanku- re:architekti, Onplan, Květoslav Syrový, Marie Gelová, Klára Stachová

Jedno z nejatraktivnějších měst MSK

Významné centrum kulturního, vědeckého, sportovního a společenského života v kraji

Sídlo významných kulturních, vědeckých institucí a jejich rozvojový potenciál

Koncentrace kulturních památek ve městě

Vysoká koncentrace zeleně v zastavěných částech města

Vysoký počet pořádaných různorodých kulturních akcí v rámci MSK

Existence univerzity s významným růstovým potenciálem

Nadprůměrný počet obyvatel s vyšším vzděláním v rámci MSK

S

Dopravní situace ve městě

Neuspokojivý technický stav některých kulturních, sportovních zařízení, památkových objektů

Nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu

Pomalé odstraňování bariér pro hendikepované

Nevyužitý potenciál pro cestovní ruch

Některá dostatečně účelově nevyužitá veřejná prostranství

Existence zanedbaných objektů hyzdících vzhled města

Nízká koncentrace vzrostlé zeleně v nezastavěné části města

W

O

Otevřená komunikace města a zapojování veřejnosti do dění ve městě

Zlepšení podmínek života hendikepovaných

Rozšíření nabídky služeb pro seniory a rodiny s dětmi

Podpora všech typů i forem vzdělávání a vědeckých činností

Prohloubení spolupráce s podnikatelskými subjekty na území města

Příliv studentů Slezské univerzity

Geografická poloha města

Budování vědecko-technologických parků, inovačních center, podnikatelských inkubátorů

T

Zchátrání historických památek, kulturních a sportovních zařízení

Zhoršení bezpečnostní situace ve městě

Ztráta atraktivity města

Útlum sportovních a kulturních aktivit ve městě

Postupné snižování počtu obyvatel města

SHRNUTÍ ANALÝZ

Nacházíme se v historické centru Opavy na Horním náměstí. Veřejný prostor, kde se protínají nejdůležitější cesty městem. Místem, které bylo na konci 2. světové války vybombardováno a poté ztratilo polovinu obyvatel při odsunu německého obyvatelstva. Místem, bez dlouhodobé vize a plánu, které se vylidňuje a ztrácí tradiční funkce města.

Je nutné vytvořit dlouhodobou koncepci pro vývoj historické části města. Plán, který bude podporovat navrácení obytnosti a funkčnosti uvnitř města.

Výrazný pokles hustoty zástavby a rezidenčního osídlení mezi rokem 1930 a současnosti má dopad na snížení atraktivity a bezpečnosti v centru města.

Stárnutí obyvatelstva a neatraktivita pro rodiny a mladé lidi po ukončení studií.

Nedostatečná podpora města pro začínající podnikatele a firmy.

Odsun městských funkcí z centra města jako např. Magistrátu a úřadů.

Vysávání života z centra města vlivem velkého počtu obchodních center, které se nacházejí, jak na okraji města, tak nedaleko samotného centra. (nové obchodní centrum Breda & Weinstein).

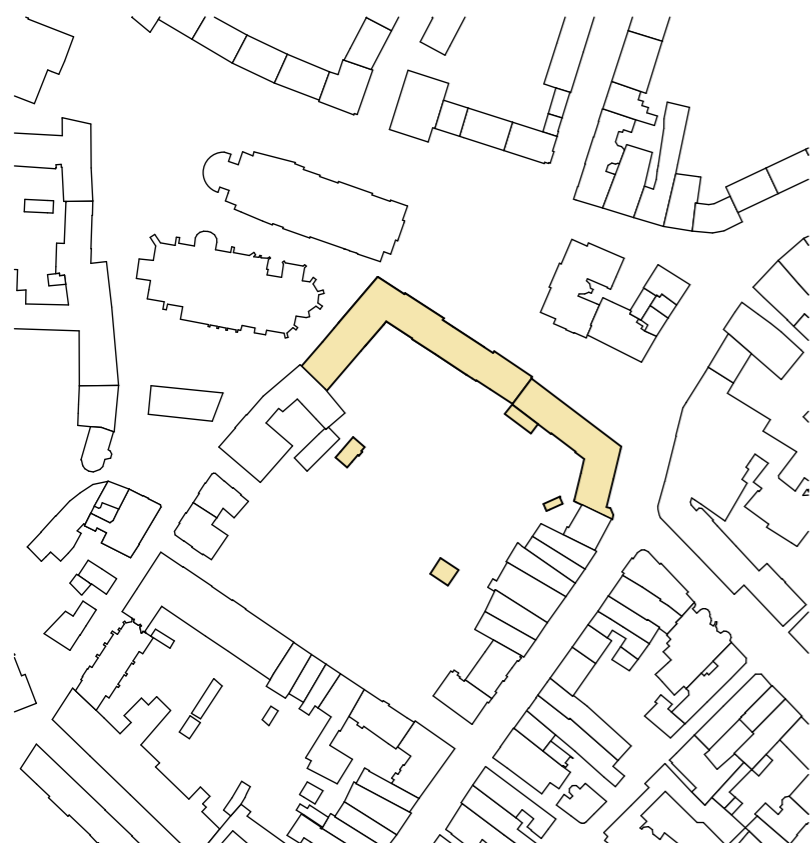
Návrhová část

KONCEPCE URBANISTICKÉ HMOTY

V návrhu se zabývám ideou obnovení městského bloku u Horního náměstí. Obnovím jeho funkčnosti a obytnosti. Vycházím ze stavební struktury před 2. světovou válkou, kdy je blok rozdělený pomocí dvou ulic na tři strukturální části. Tato nově vzniklá struktura navazuje na stávající hodnotnou zástavbu a pracuje s důležitými uličními osami a průhledy. Snaží se hierarchizovat stávající i nově vzniklé veřejné prostory svou hmotou a funkcí. Veřejný prostor a funkce směrem k náměstí se nesnaží konkurovat Hornímu náměstí, ale podporovat jej.

blok před koncem 2. světové války

stávající stav s vyznačenými bouranými objekty.

blok se zužraženými novými objekty.

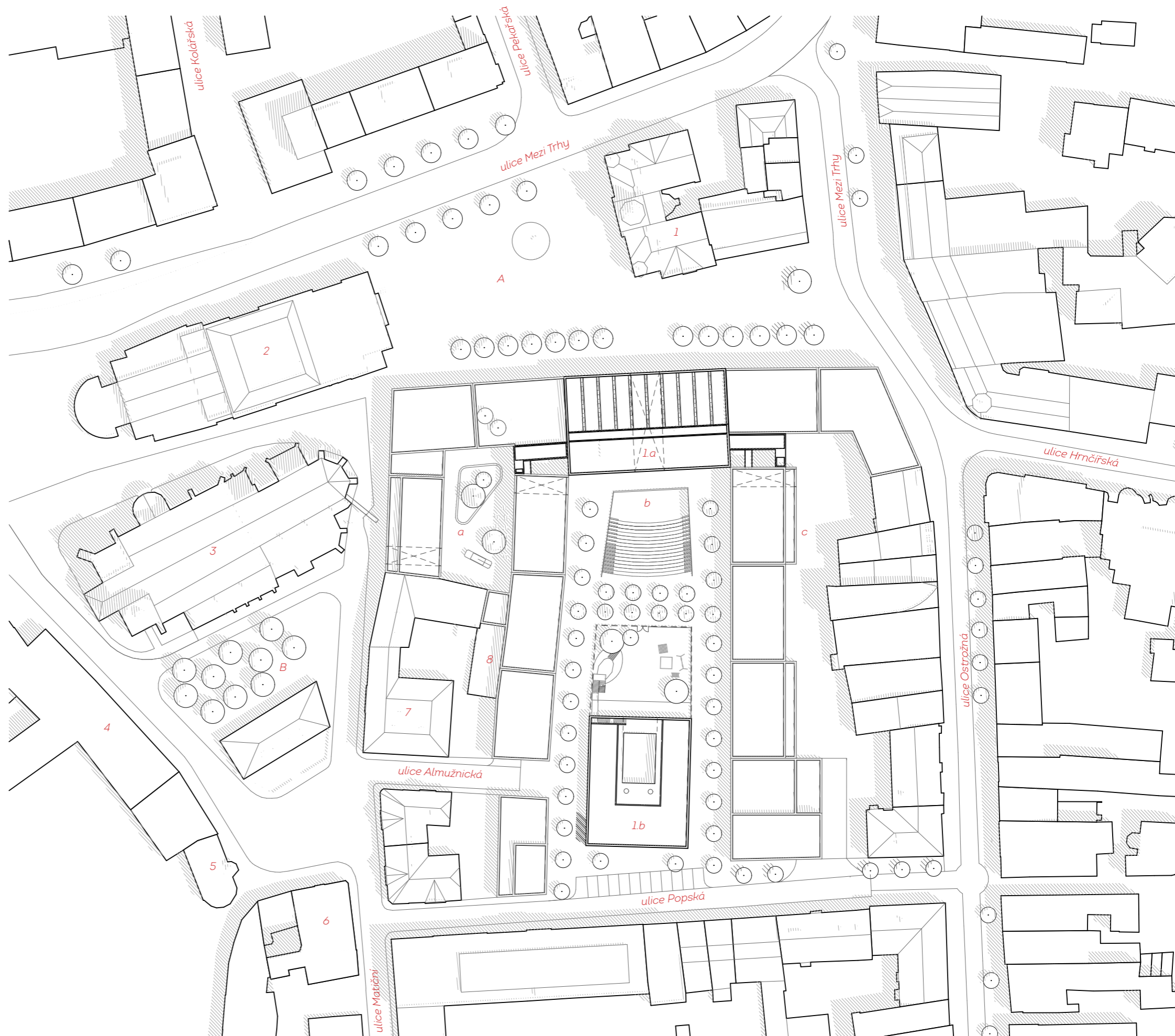
FUNKČNÍ VYUŽITÍ

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

Zástavba komunikuje s důležitým veřejným prostorem v okolí aktivním parterem.

Městský blok vytváří tři různé vnitrobloky. Vnitroblok sedmička, nacházející se v západní části nové struktury, vytváří prostředí s novými funkcemi a to paměti místa, zpřístupněním technické kulturní památky měnirny, která souvisí s historickým využitím tramvajové dopravy. Funkční využití okolních budov směrem k náměstí se zaměřuje na podporu pro začínající podnikatelé a firmy a směrem k ulici Popské na sociální a startovní bydlení. Ve střední části struktury dominuje objekt knihovny s komunitním centrem a multifunkčním sálem s přesahem do exteriéru v podobě amfiteátru a objektem mateřské školy. Knihovna vizuálně ukončuje osu ulice Pekařská a zároveň vytváří vstup do městského bloku. Mateřská škola vytváří měkký okraj vnitrobloku do ulice Popské. Východní struktura je zaměřena na rezidenční bydlení se soukromým vnitroblokem.

V dalších částech se projekt se zabývá návrhem objektu knihovny a mateřské školy.

náměstí:

A - Horní náměstí, B - Rybí trh.

úžnamné objekty:

1 - radnice s Hláskou, 2 - Slezské divadlo, 3 - konkatedrála Nanebevzřteti P. Marie, 4 - dětský domov, 5 - kostel sv. Alžběty, 6 - Matiční dům, 7 - divadelní klub, 8 - měnirna elektrického proudu

navrhované vnitrobloky:

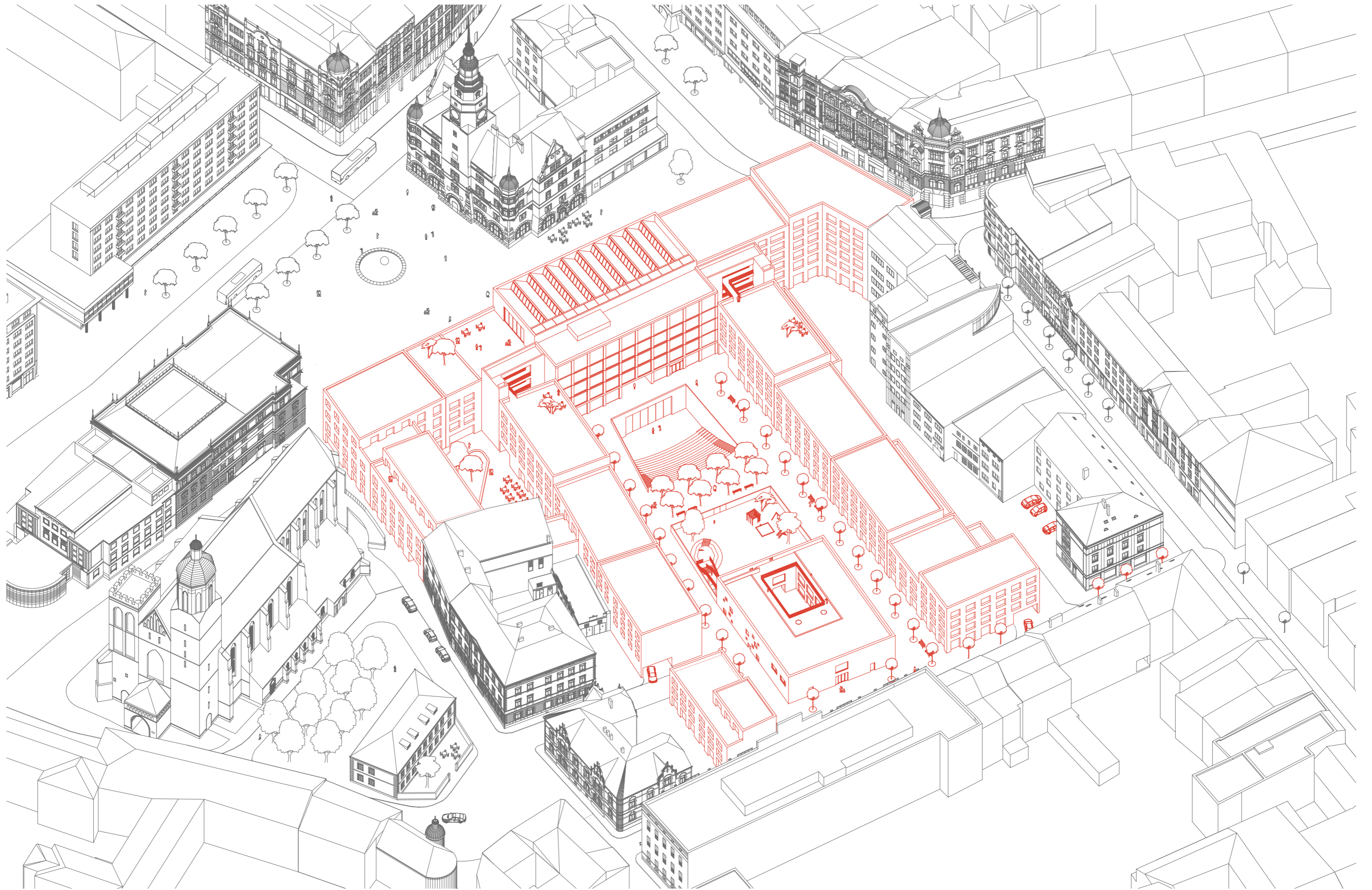
a - vnitroblok sedmička, b - veřejný vnitroblok, c - soukromý vnitroblok

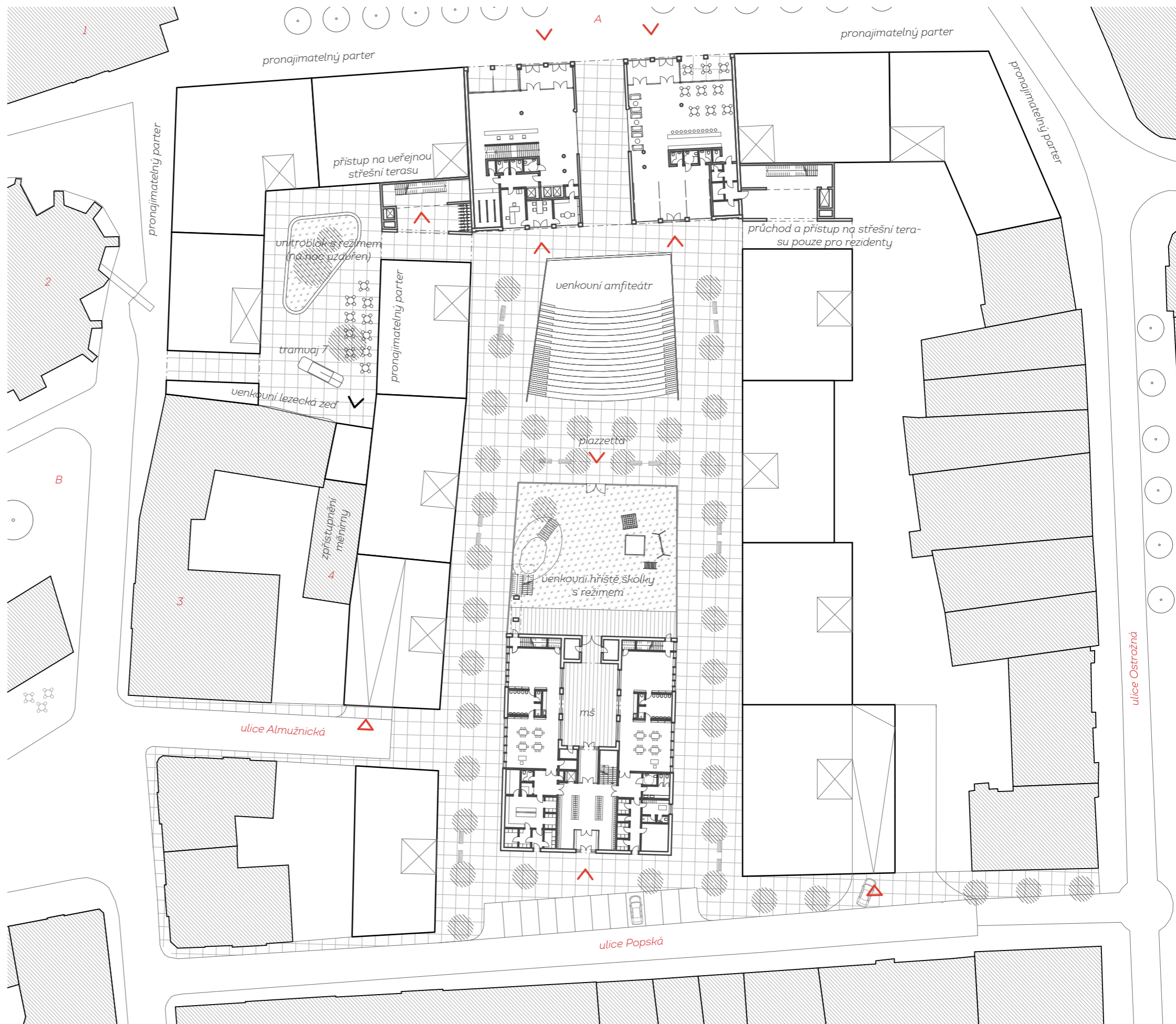
navrhované budovy

1a - knihovna, 1b - Mateřská škola

0 15 30 m

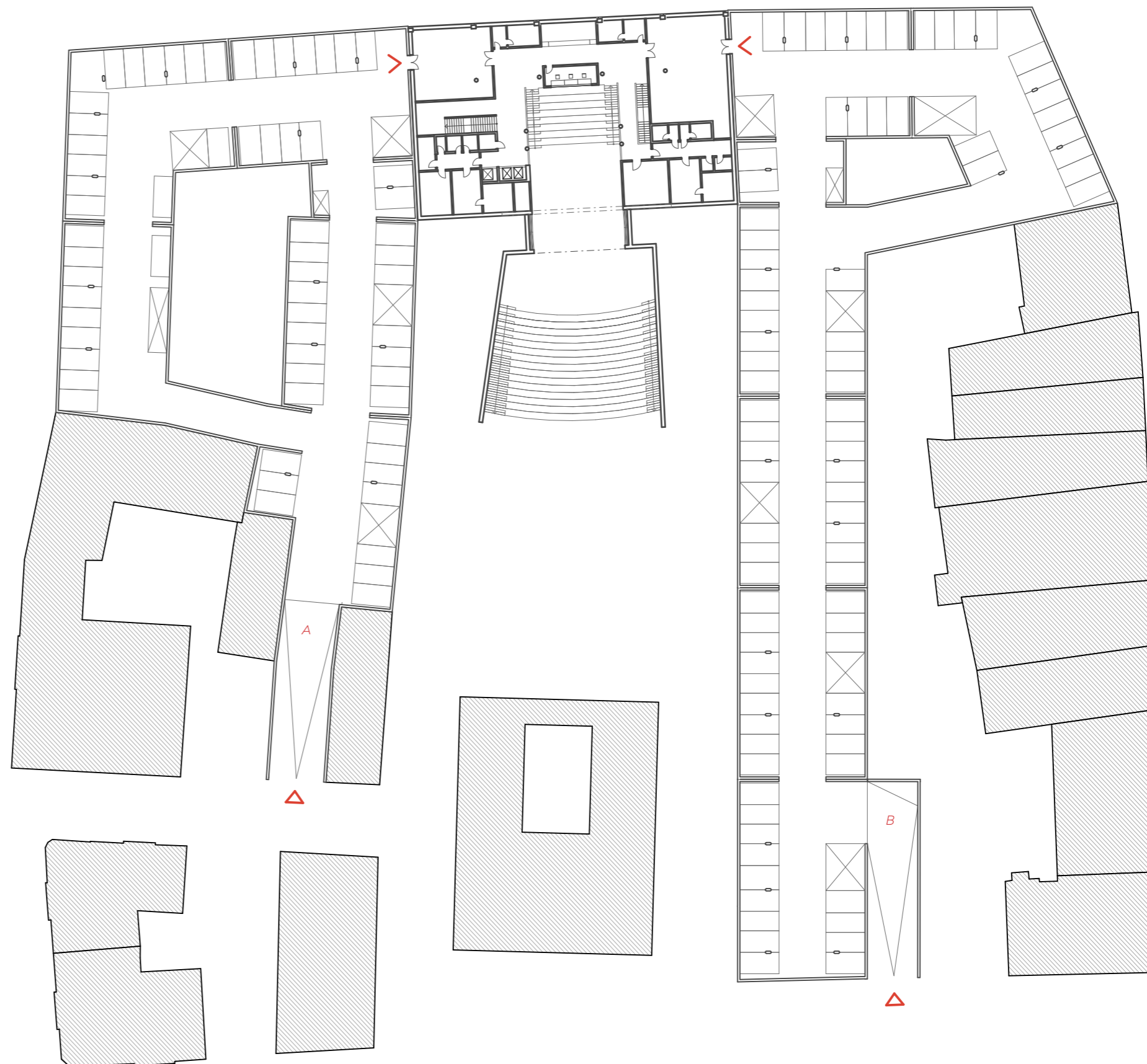

náměstí:
A - Horní náměstí, B - Rybí trh.

významné objekty:

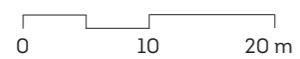
1 - Slezské divadlo, 2 - konkatedrála Nanebevzetí P. Marie, 3 - divadelní klub, 4 - měřirna elektrického proudu

kapacita podzemního parkovacího stání

A - 63
B - 85

KONCEPT KNIHOVNY

Funkce knihovny, komunitního centra a multifunkčního sálu jsou samy o sobě ve městech zcela běžné, ale v kombinaci se strategickou polohou v centru města a propojením se stávajícími hodnotami, mají ambici pomoci obnovit stávající historické centrum a zvýšit hodnotu kvalitního života ve městě jako takovou.

Objekt se snaží komunikovat s veřejným prostorem na všech výškových úrovních. Parter je rozdělen průchodem propojující prostor náměstí a obytného vnitrobloku s amfiteátre. V části do prostoru reprezentativní strany náměstí se nachází vstup do knihovny s komunitním centrem a multifunkčním sálem, v části do intimního prostoru náměstí je umístěna kavárna. Průchod je situován na osu ulice Pekařské a při průchodu z vnitrobloku na osu Radnice. Amfiteátr pro letní scénu, letní kino a příležitostné koncerty je řešen v návaznosti s multifunkčním sálem a může vytvářet propojení různých typů scén. Učebna v knihovně se nachází na ose knihovny s výhledem na Hlásku. Budova knihovny je rozšířena o hmotu dvou vertikálních komunikací, která slouží jako únikové cesty a bezbariérové přístupy na střešní terasy okolních budov. Vertikální komunikace je přístupná ze dvou průchodů, kdy první do vnitrobloku sedmička je veřejný s nočním režimem a druhý je čistě soukromý. Taneční sál v komunitní centru je propojitelný s veřejnou střešní terasou pomocí výklpného okna a vytváří tak prostor pro malá intimní představení.

Funkce jsou zvoleny podle různých požadavků a ambicí.

Knihovna reprezentuje místo, kde se člověk může zastavit, trávit čas a vzdělávat se.

Komunitní centrum vytváří prostor pro setkávání městských spolků, umělců a různých komunit napříč věkové spektrum.

Multifunkční sál s venkovním amfiteátre mimo jiné umožňuje reprezentaci a komunikaci mezi umělci a veřejností, spolky a veřejností, politickou reprezentaci a veřejností.

KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

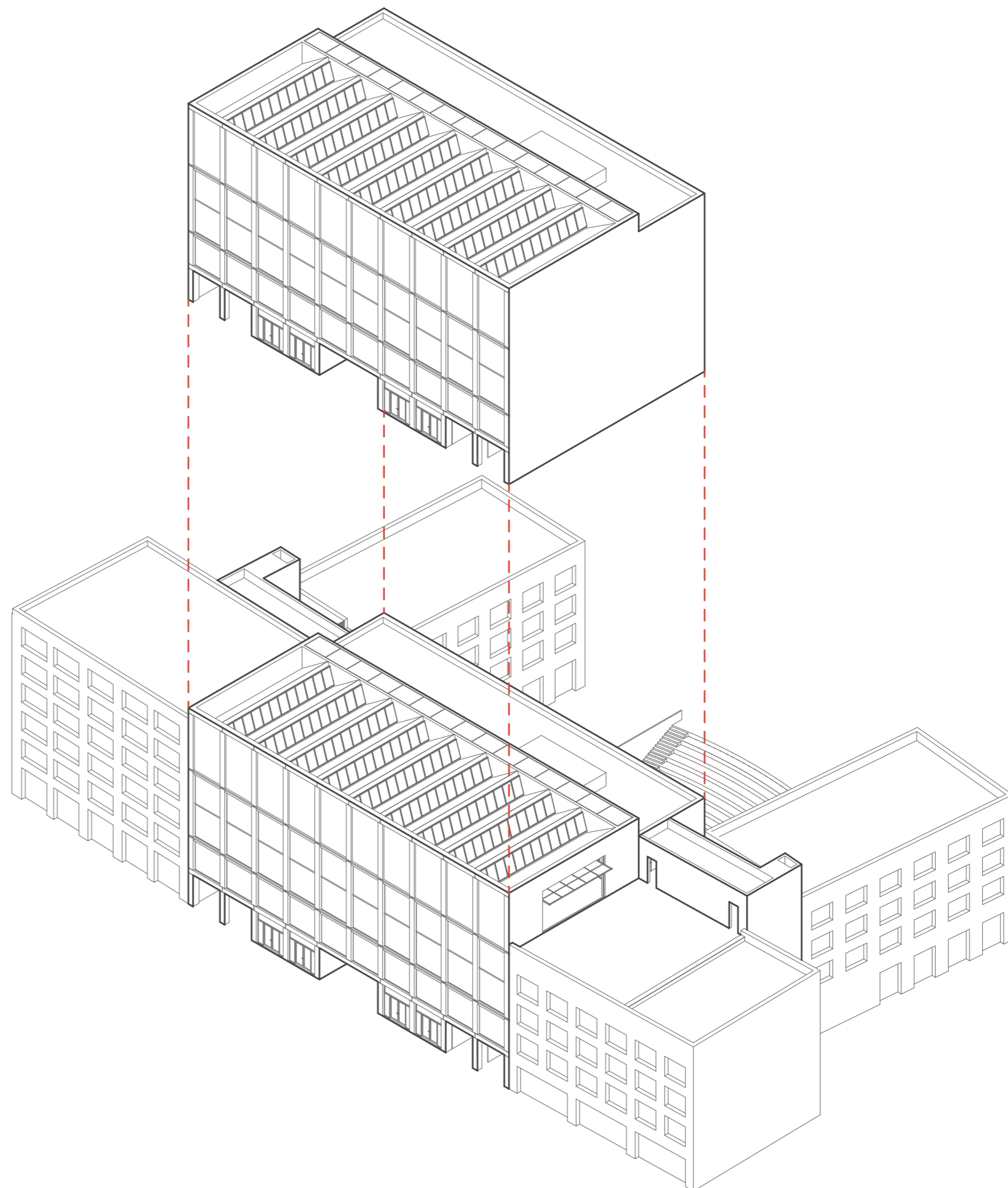
Objem knihovny je konstrukčně a funkčně rozdělen na tři části. Hlavní prostor knihovny a komunitního centra, schodiště se světlíkem, zázemí a kanceláře.

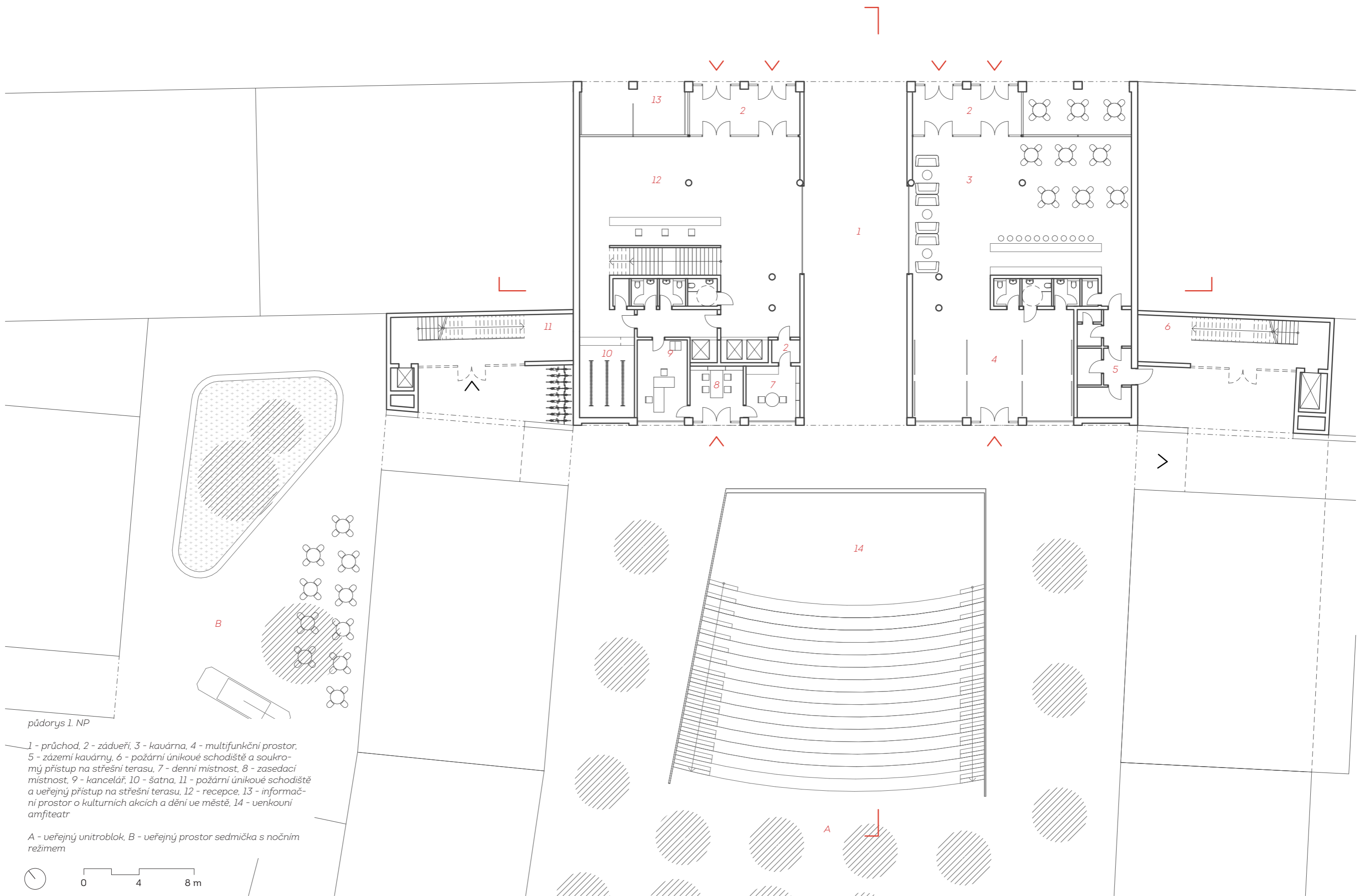
Komunitní centrum je zastřešeno pilovou střešou se střešními světlíky.

Jedná se kombinovaný konstrukční systém z betonových sloupů, průvlaků a zdí. Modul v podélném směru je 8,07m a v příčném od severní fasády 6,84, 6,84, 2,25 a 8,07m

Materiálově převažuje v celém souboru hladký beton. Fasáda je sestavena z prefabrikovaných betonových desek. Okenní hliníkové rámy jsou zapuštěny do souvrství fasádní stěny.

Jižní fasáda je stíněna pomocí venkovních žaluzií.

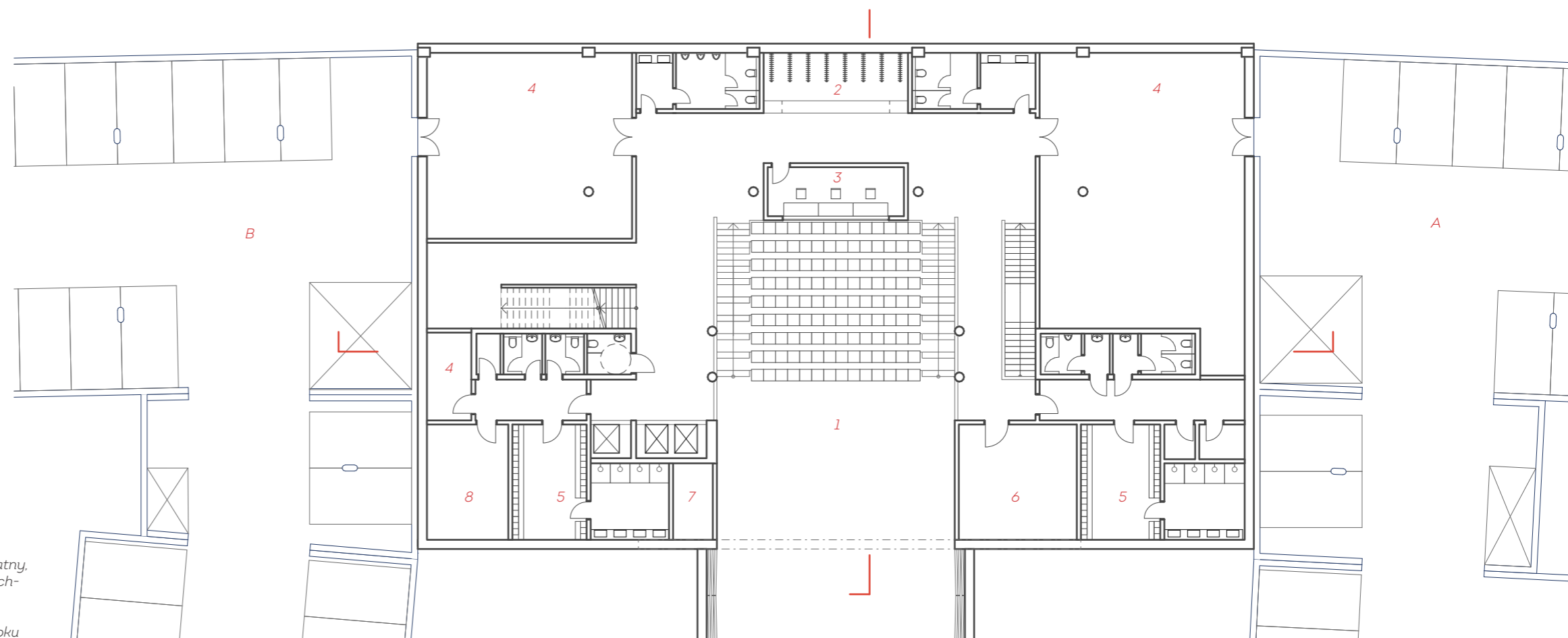

půdorys 1. NP

- 1 - průchod, 2 - zádveží, 3 - kavárna, 4 - multifunkční prostor,
- 5 - zázemí kavárny, 6 - požární únikové schodiště a soukromý přístup na střešní terasu, 7 - denní místnost, 8 - zasedací místnost, 9 - kancelář, 10 - šatna, 11 - požární únikové schodiště a veřejný přístup na střešní terasu, 12 - recepce, 13 - informační prostor o kulturních akcích a dění ve městě, 14 - venkovní amfiteatr

A - veřejný unitroblok, B - veřejný prostor sedmička s nočním režimem

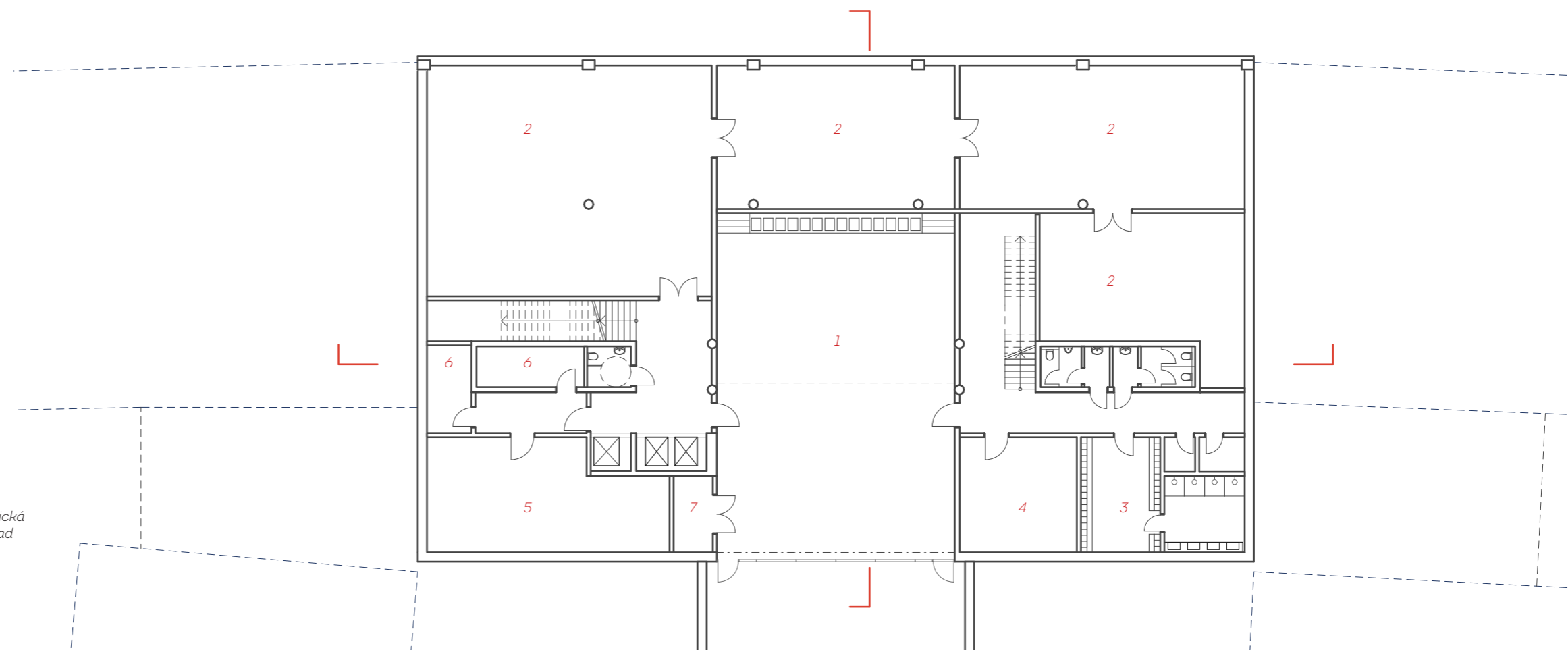

půdorys 1.pp

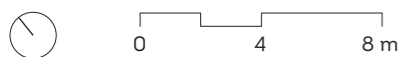
1 - amfiteatr, 2 - šatna, 3 - technické zázemí, 4 - sklad, 5 - šatny, 6 - sklad, 7 - dvoupatrový sklad amfiteatru, 8 - sklad, 9 - technická místnost, 10 - sklad technické místnosti

A - garáže východní části bloku, B - garáže západní části bloku

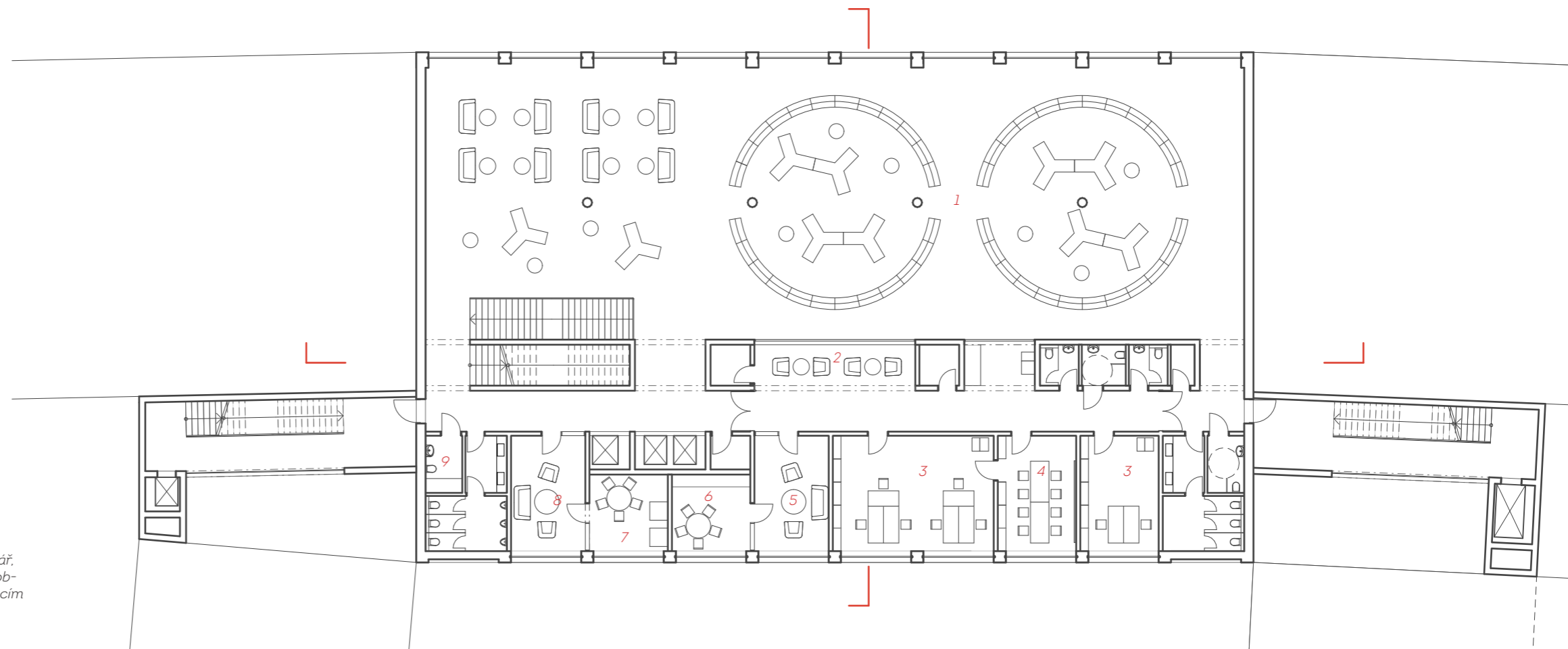
půdorys 2.pp

2 - sklad knihovny, 3 - šatna, 4 - sklad amfiteatru, 5 - technická místnost, 6 - sklad technické místnosti, 7 - dvoupatrový sklad amfiteatru

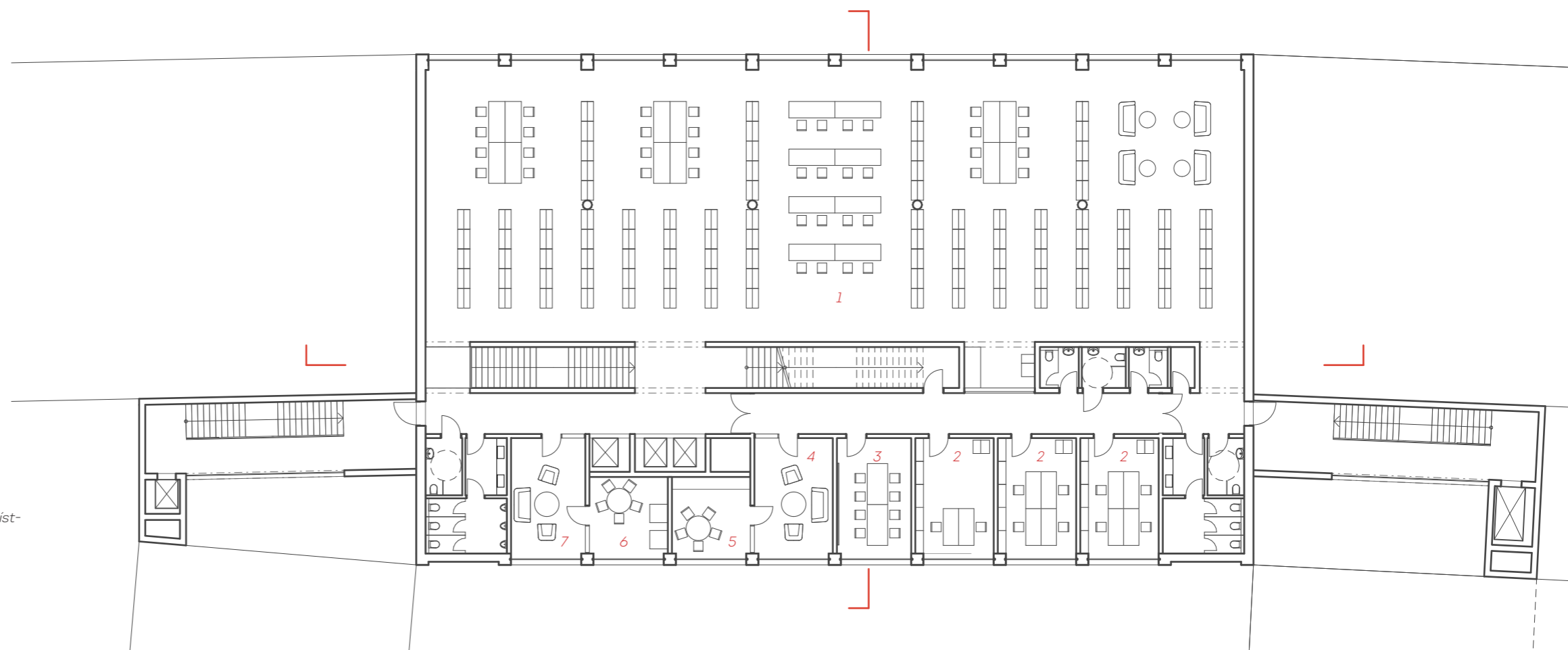
půdorys 2.NP

1 - dětské oddělení s hernou, 2 - jednací místnost, 3 - kancelář,
4 - zasedací místnost, 5 - denní místnost, 6 - kuchyňka, 7 - ob-
čerstvení, 8 - respirium, 9 - hygienická místnost s přebalovacím
pultem

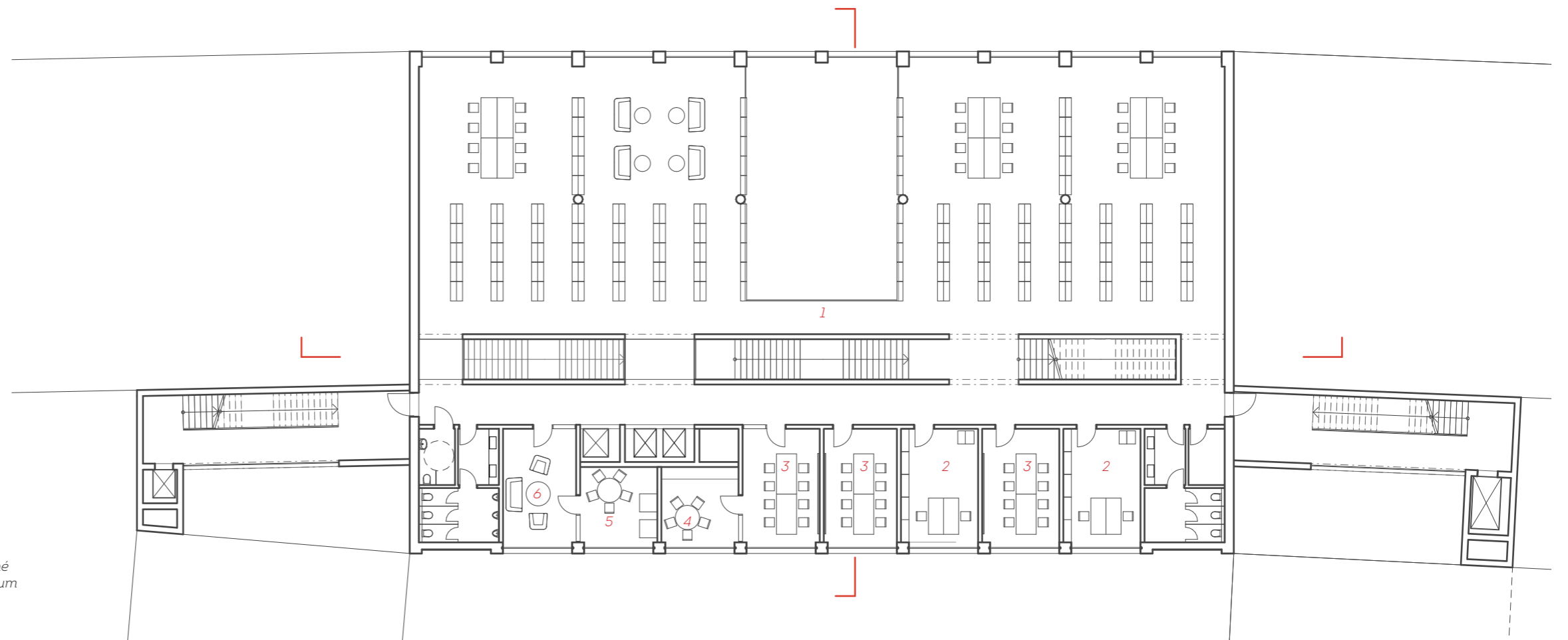
půdorys 3.NP

1 - knihovna, 2 - kancelář, 3 - zasedací místnost, 4 - denní míst-
nost, 5 - kuchyňka, 6 - občerstvení, 7 - respirium

půdorys 4.NP

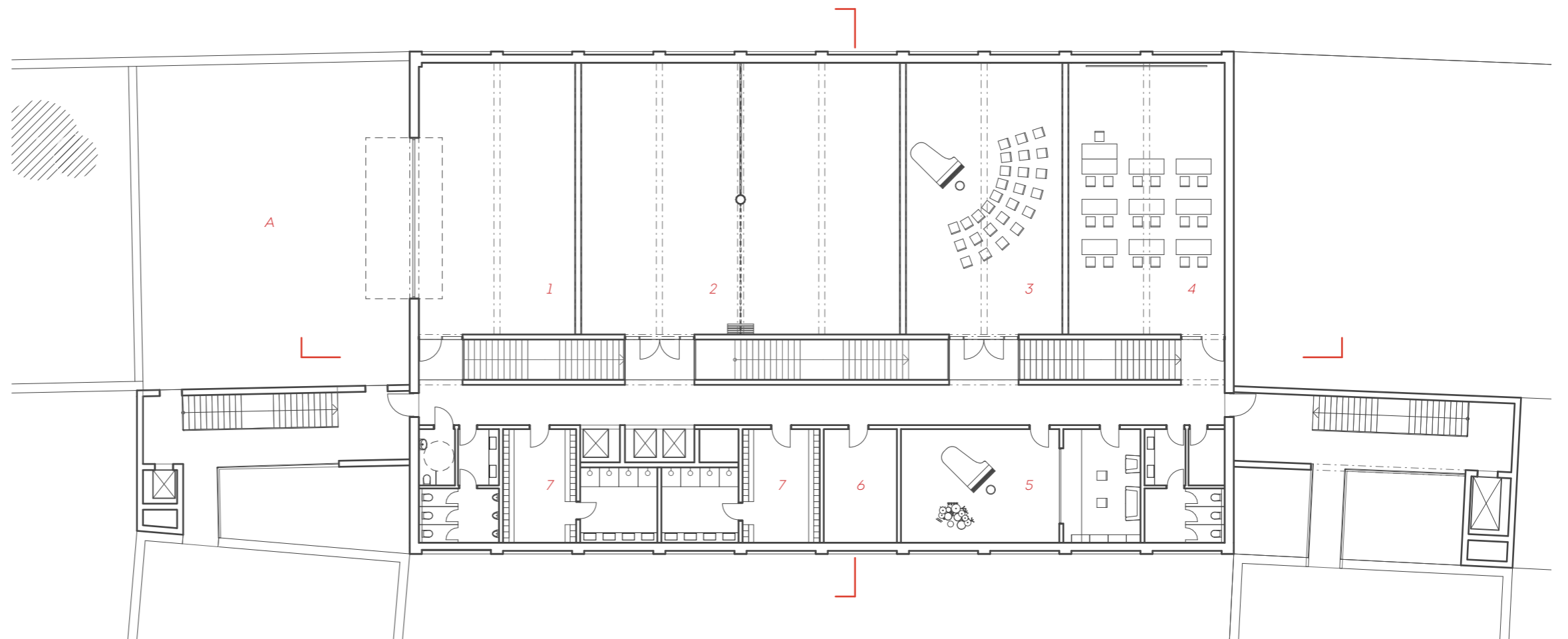
1 - knihovna, 2 - pronajímatelné kanceláře, 3 - pronajímatelné zasedací místnosti, 4 - kuchyňka, 5 - občerstvení, 6 - respirium

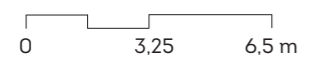
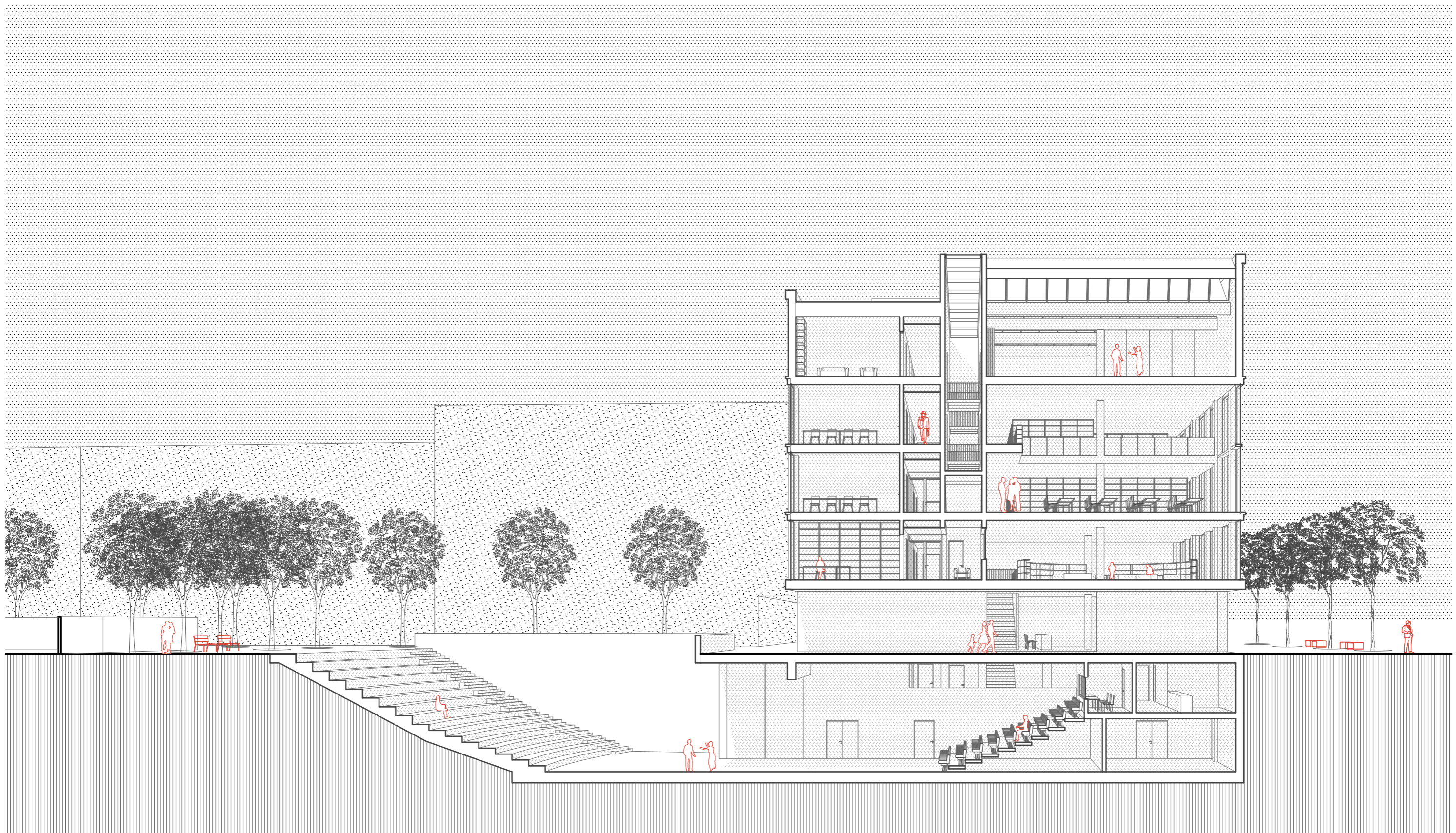

půdorys 5.NP

1 - taneční sál, 2 - variabilní spolkový sál, 3 - hudební sál, 4 - učebna, 5 - nahrávací studio, 6 - sklad nábytku 7 - šatna

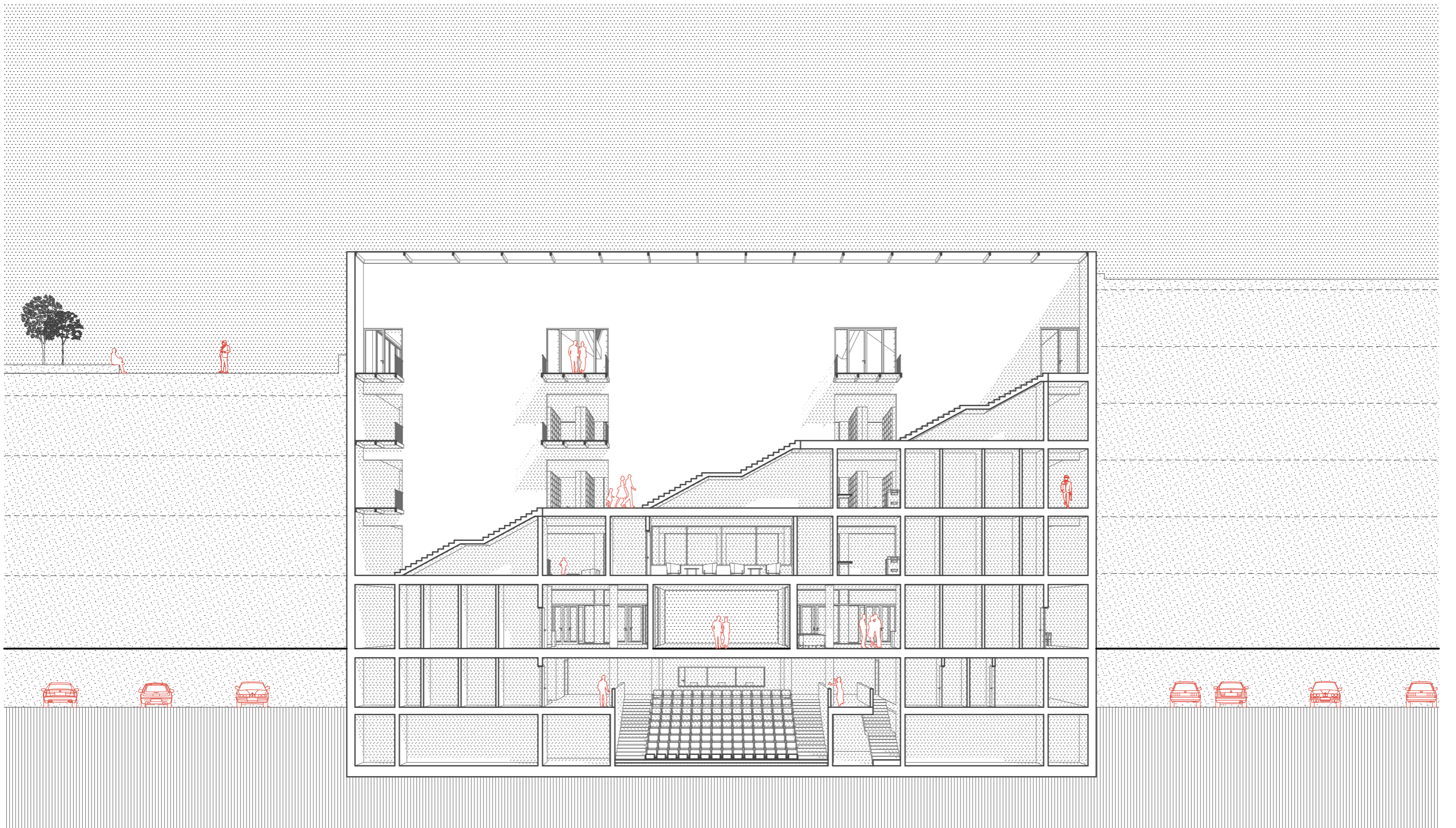
A - venková terasa

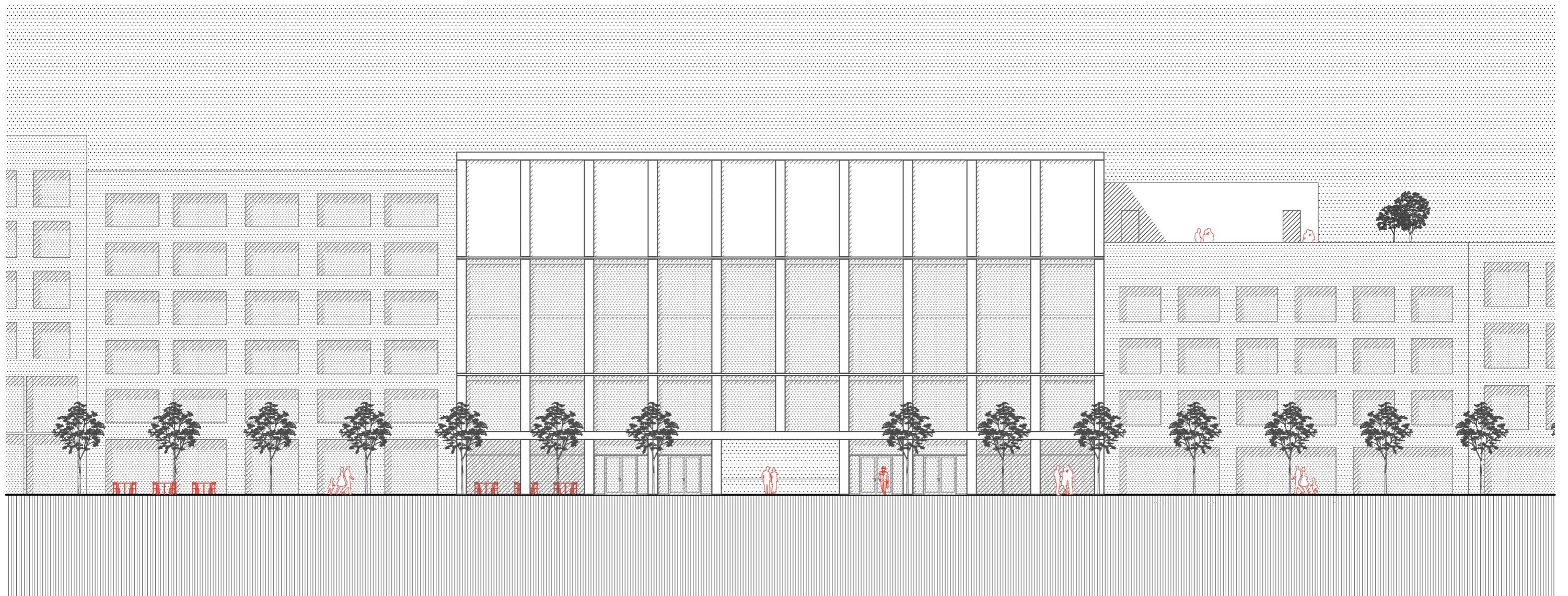

0 3.25 6.5 m

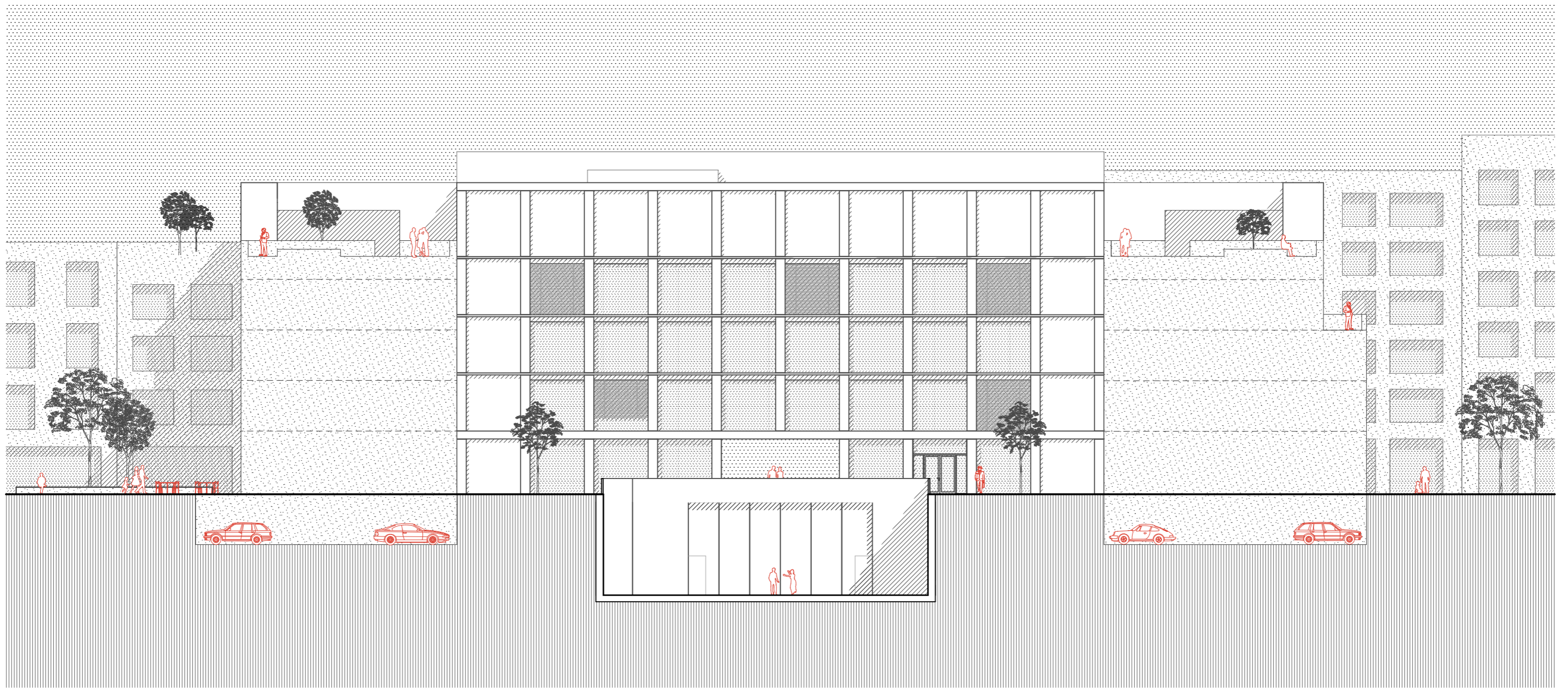

0 4 8 m

0 4 8 m

KONCEPT

Studie mateřské školy reprezentuje vizi navrácení rezidentů do centra. Současně doplňuje kapacitu, která je v současné době nedostatečná.

Samotný objekt je založen na vnitřním a vnějším konceptu.

Tématem vnitřního je pohyb, hra a komunikace. Třídy jsou mezi sebou propojeny vizuálně venkovním atriem a fyzicky pomocí víceúrovňových schodišť, které vytváří obíhačku kolem atria. To se děje také na samotné střešní terase, která může sloužit i pro výsadbu zeleně a pěstování zeleniny.

Tématem vnějšího je ochrana a vizuální propojení ve výškové úrovni očí dítěte, které má možnost pozorovat vnější svět. To se děje pomocí výšky oken na fasádě.

Zahrada školky, hřiště a střešní terasa bude sloužit nejen školce, ale v omezené době i místním obyvatelům.

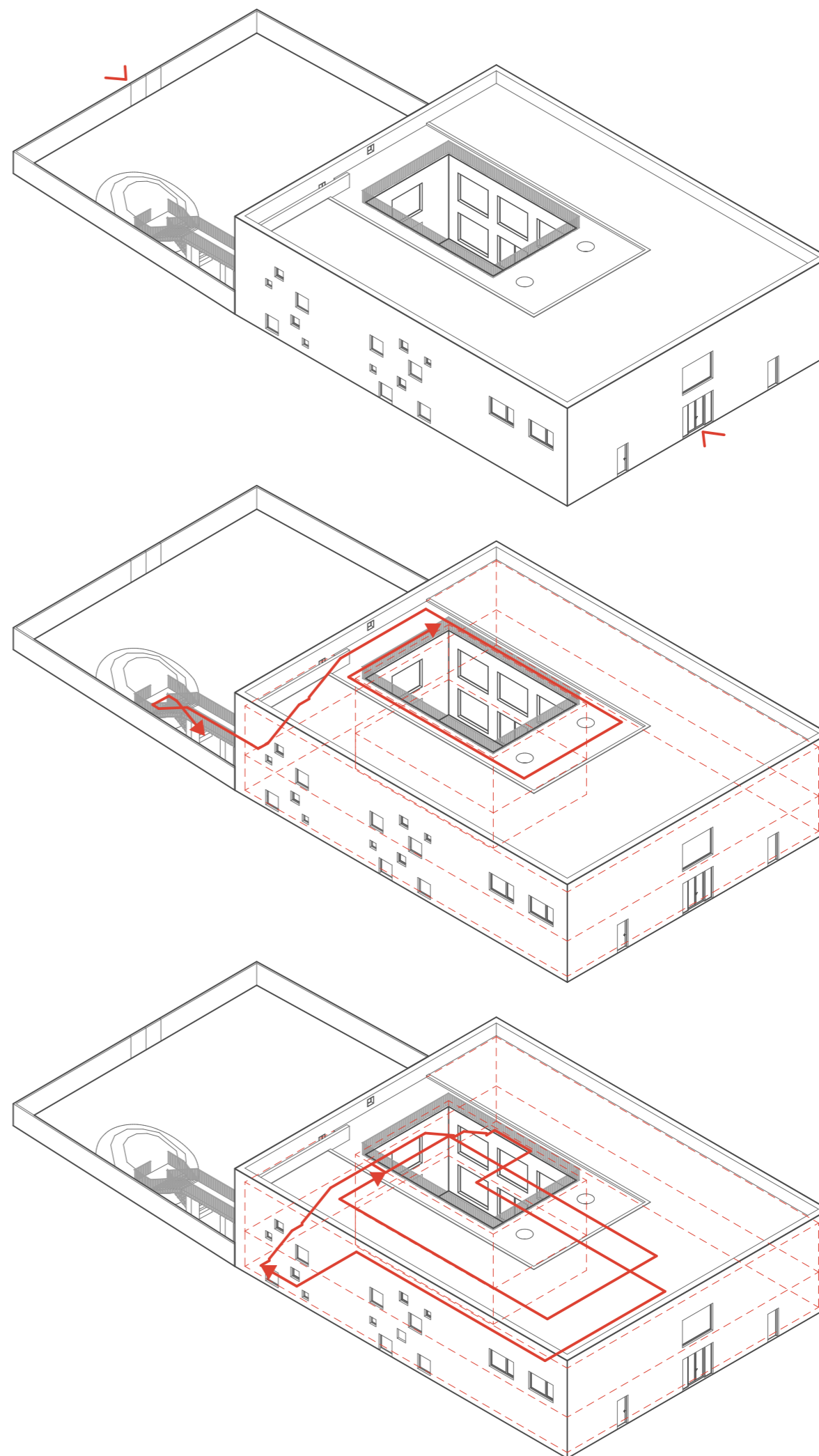
KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

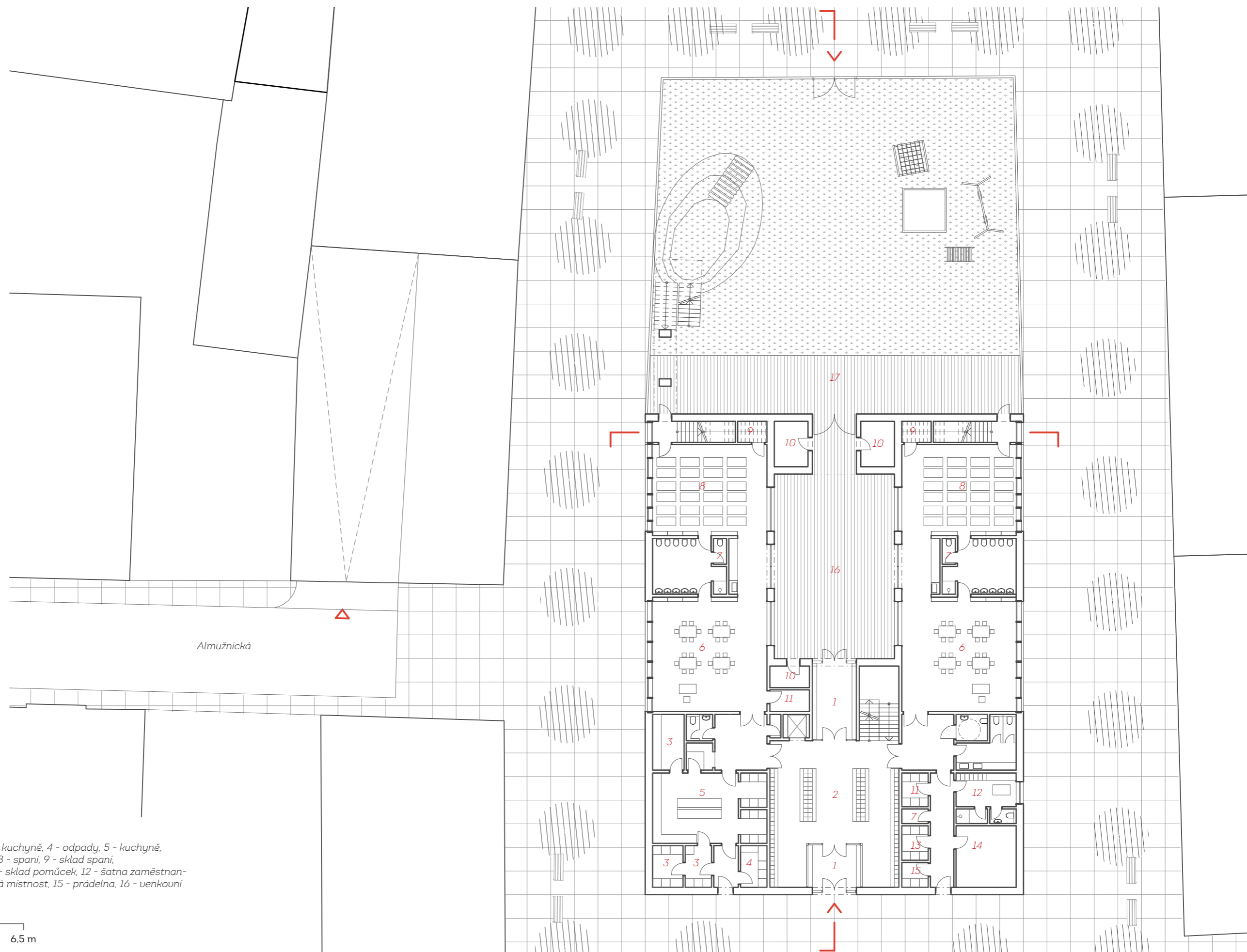
Je zde použit stěnový konstrukční systém. V příčném směru je objem rozdělen na tři trakty o šířce 8, 9, 8 m a v podélném směru rozdělen v modulu a půlmodulu 8 m, resp. 4 m.

Na fasádě se objevuje režné zdivo. U tříd je použit princip mezerovitosti mezi cihlami pro proudění světla do interiéru a dřevěného LOPu z vnitřní strany.

Střecha je pokryta vrstvou pro nízkou intenzivní zeleň a v místě terasy a vnitřního atria je použit Sibiřský Modřín.

V interiéru se objevuje dřevo, omítka a barevná podlaha dle konkrétní třídy.

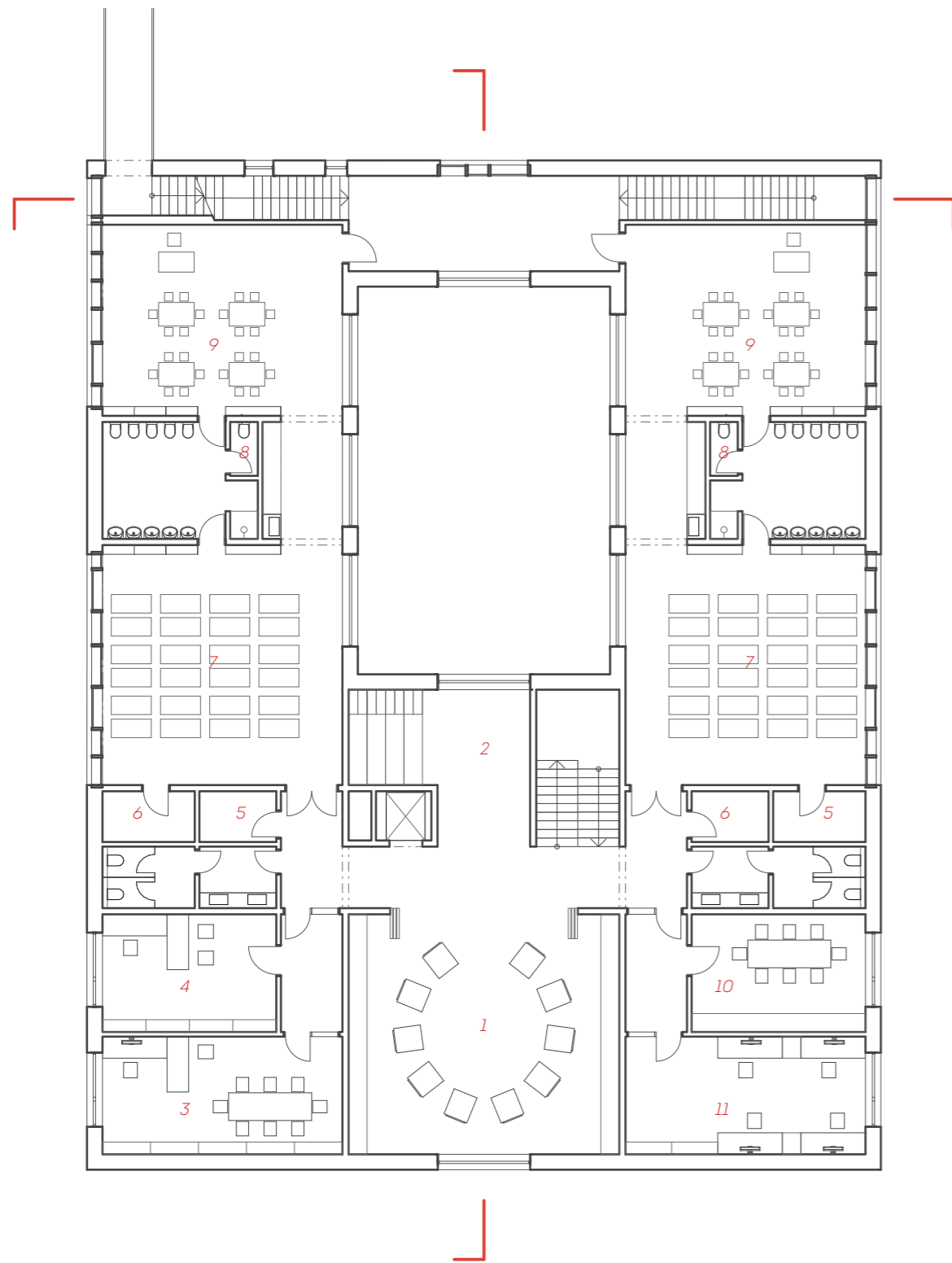

půdorys 1.np

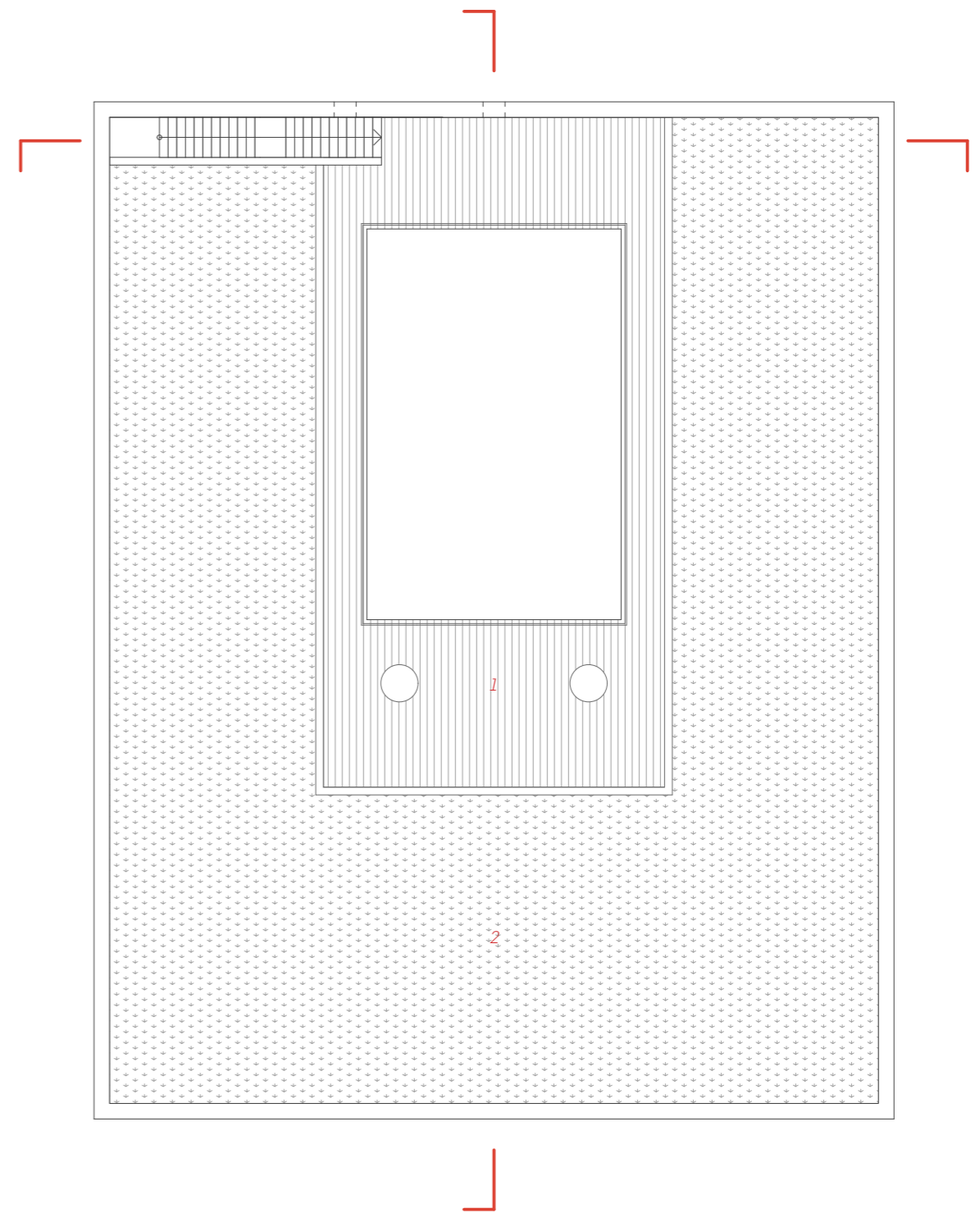
- 1 - zádveři, 2 šatna dětí, 3 - sklad kuchyně, 4 - odpady, 5 - kuchyně,
 6 - herna, 7 - úklidová místnost, 8 - spaní, 9 - sklad spaní,
 10 - sklad venkouních hraček, 11 - sklad pomůcek, 12 - šatna zaměstnanců,
 13 - sklad prádla, 14 - technická místnost, 15 - prádelna, 16 - venkouní atrium, 17 - zahrada

půdorys 2.np

1 - kreslárna 2 - promítací místnost, 3 - ředitelka, 4 - hospodářka,
5 - sklad pomůcek, 6 - sklad spaní, 7 - spaní, 8 - úklidová místnost,
9 - herna, 10 denní místnost, 11 - kabinet

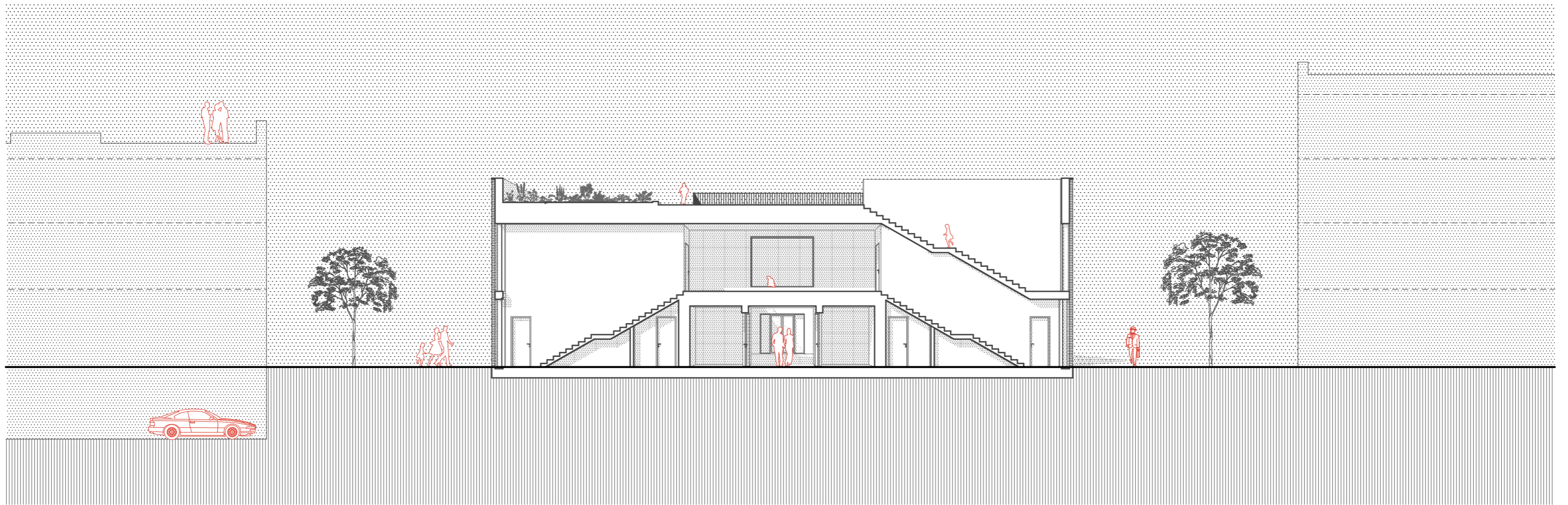

půdorys střechy

1 - střešní terasa, 2 - střešní zahrada

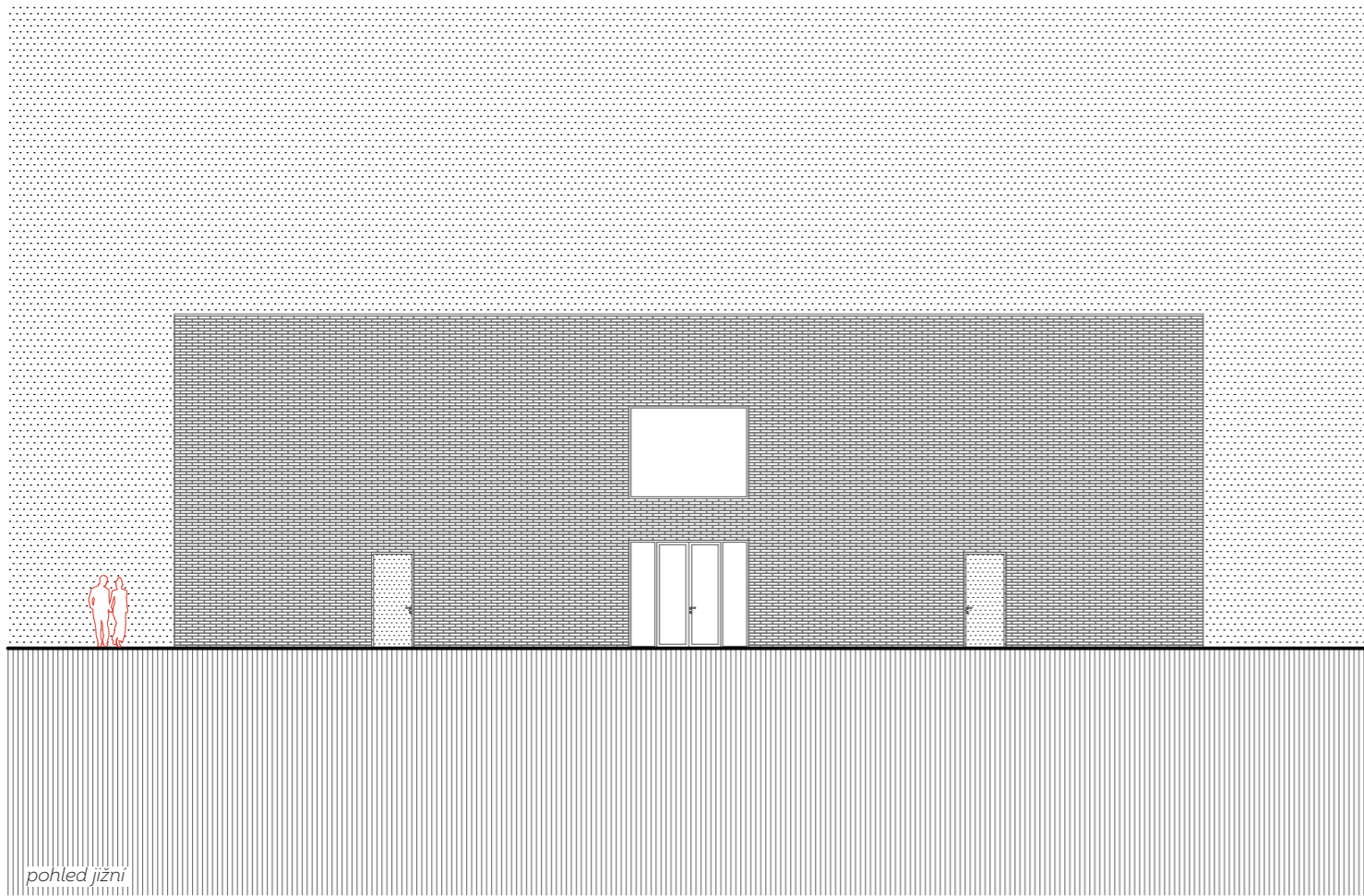

0 4 8 m

0 4 8 m

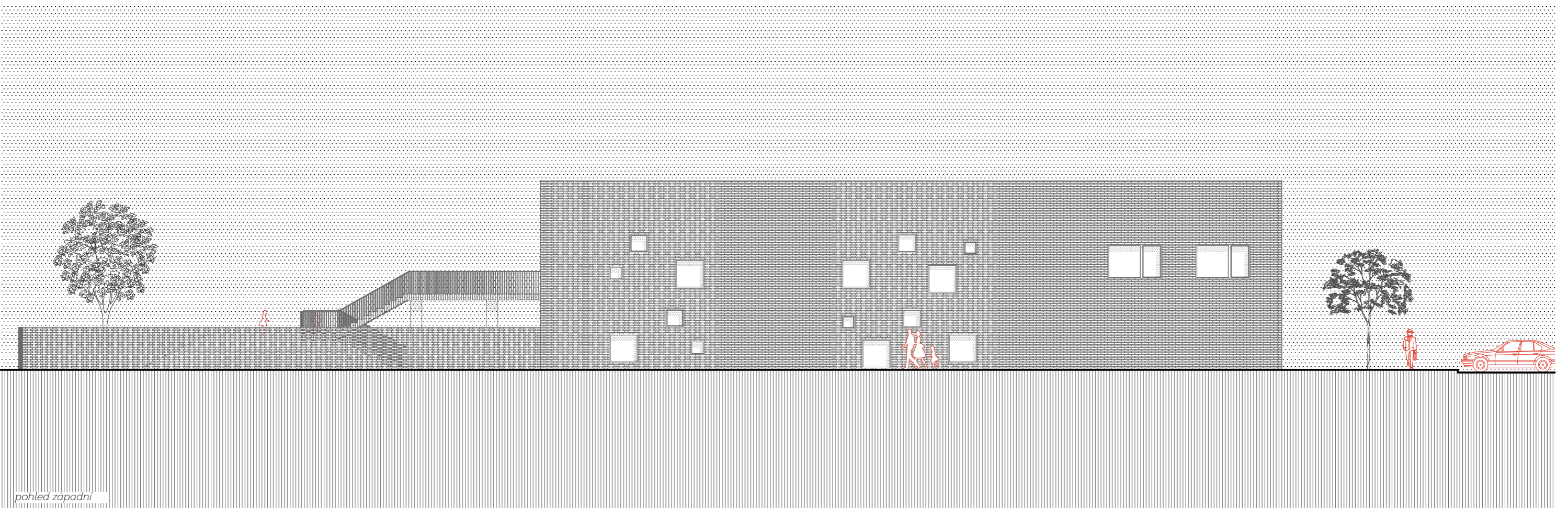

pohled jižní

pohled severní

pohled západní

0 4 8 m

LITERATURA

LYNCH, Kevin. Obraz města. Přeložil Lenka POPELOVÁ, přeložil Jaroslav HUŤA. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-094-0.

SITTE, Camillo. Stavba měst: podle uměleckých zásad. Praha: ABF, 1995. ISBN 80-901608-1-6.

NORBERG-SCHULZ, Christian. Genius loci: krajina, místo, architektura. 2. vyd. Přeložil Petr KRATOCHVÍL, přeložil Pavel HALÍK. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.

Průvodce architekturou Opavy. = Opava architecture guide. Kaniová, Petra - Halátek, Dalibor. [Ed.]: Rosová, Romana - Strakoš, Martin. Ostrava : Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě, 2011. 399 s., il. [souběžný anglický text] ISBN:978-80-85034-62-2

WEBOVÉ STRÁNKY, ČLÁNKY

Geoportál ČÚZK, <https://geoportal.cuzk.cz/>

Stránky města Opavy, <https://www.opava-city.cz/cs/uzemni-planovani>

ČSÚ, <https://www.czso.cz/>

Slezské divadlo Opava, <http://www.divadlo-opava.cz>

DIGITÁLNÍ PODKLADY

3D model bloku Slezanka a část bloků okolo: Ondřej Synek, re:architekti

mapové podklady: katastrální mapy, výškopis, ortofoto: Zeměměřický Úřad, Praha

dokument Vize za Slezanku - re:architekti, Onplan, Květoslav Syrový, Marie Gelová, Klára Stachová

DIGITÁLNÍ PODKLADY

3D model bloku Slezanka a část bloků okolo: Ondřej Synek, re:architekti

FOTOGRAFIE, OBRÁZKY

Veškeré fotografie a obrázky publikované bez označeného zdroje pocházejí z archivu autora

[19] 1 dokument Opevnění města Opavy, 2 Stará Opava, 3 geoportál ČÚZK, 4 Opavské staletí, 5 geoportál ČÚZK [29-31] 1,2,4,5,6,7,8 Stará Opava, 3 <http://www.rtvplus.cz/novinka-806-Opava-chce-jednat-s-Crestylem-o-osudu-Slezanky>,

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Matěj Kulhavý

datum narození: 27.7.1993

akademický rok / semestr: 2018/19 / letní semestr

obor: Architektura

ústav: 15127 / Ústav navrhování I

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer

téma diplomové práce:

Dostavba městského bloku v Opavě

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadání práce vychází z předdiplomního semináře, který zkoumal historické centrum Opavy. Cílem diplomové práce bude navržení nové struktury městského bloku vymezeného Horním náměstím, Rybím trhem, Popskou a Ostrožnou ulicí.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

mateřská škola, polyfunkční dům

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Odevzdáno bude portfolio, postery a 2 CD dle požadavků FA ČVUT, práce bude zveřejněna do 7 dní před obhajobou na webových stránkách školy. Projekt bude zpracován do úrovně studie, součástí bude autorská zpráva, analytická část, koncepční schémata, mapa širších vztahů v m. 1:5000, situace v 1:1000, půdorys všech podlaží v měřítku 1:250, typické řezy v m. 1:250, pohledy, vizualizace. Výstupy a jejich měřítka mohou být změněny v průběhu práce po dohodě s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

model v měřítku 1:250 včetně nejbližšího okolí

Datum a podpis studenta

25.2.2019

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

6.5.2019

registrováno studijním oddělením dne

27.2.2019

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:

Matěj Kulhavý

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) DOSTAVBA MĚSTSKÉHO BLOKU V CENTRU OPAVY

DOSTAVBA MĚSTSKÉHO BLOKU

(AJ) COMPLETION CITY BLOCK IN OPAVA CENTRE CITY

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:

doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer

Ústav: 15127 Ústav navrhování I

Oponent práce:

Klíčová slova

(česká):

Anotace

(česká):

Tématem je dostavba městského bloku v centru Opavy. Navrácení hustoty zástavby a rezidenční atraktivity. Čitelně hierarchizovat veřejný prostor pomocí nově vzniklé zástavby a vhodně zvolených funkcí. Zamezení rozptýlu veřejného prostoru tam kde nepatří. Součástí návrhu je detailní řešení Knihovny s komunitním centrem, multifunkčním sálem a objektem mateřské školy.

Anotace (anglická):

The topic of the thesis is the completion city block in Opava city centre. The goal is to design proper urban structure and find adequate functions to increase the potential in the stagnating historical urban core. The part of the project deals with the design of the library with the community centre and kindergarten.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

**Děkuji vedoucímu práce doc. Ing. arch. Zdeňku Rothbauerovi,
Ing. arch. Vojtěchovi Sosnovi a Ind. arch. Karlu Filsakovi
za odborné vedení diplomové práce.**

**Děkuji rodině, Verče a kamarádům za mimořádnou podporu při
studiu.**

